

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Ukrainan tilannekatsaus huhtikuussa 2025

Overview of the situation in Ukraine in April 2025

Sisällys

Sisällys	1
Taulukot.....	3
Tiivistelmä	4
Abstract	4
1. Alueiden hallinta	6
2. Konfliktin intensiteetti.....	9
2.1. Turvallisuusvälikohtausten määrä alueella	9
2.2. Räjähdesaaste	13
2.2.1. Räjähdesaaste alueittain	13
2.2.2. Miinanraivaus	15
3. Aluekohtaiset siviiliuhriluvut.....	16
3.1. Siviileihin kohdistuneet räjähdde- ja etäiskut vuonna 2024.....	16
3.2. Siviiliuhrit alueittain	17
4. Sisäisesti siirtymään joutuneet (IDPs)	19
4.1. Yleinen tilanne	19
4.2. Sisäisesti siirtymään joutuneiden määrä alueittain	20
4.3. Tukimuodot.....	22
4.4. Asuminen	24
4.5. Työllisyys, toimeentulo ja hyödykkeet.....	27
4.6. Terveystenhuolto.....	28
4.7. Sosiaaliset jännitteet.....	29
4.8. Palaajat	30
5. Humanitaarinen tilanne ja peruspalveluiden saatavuus.....	30
5.1. Humanitaarinen tilanne yleisesti	30
5.2. Humanitaarisen tilanteen kehittyminen vuonna 2024	31
5.3. Humanitaarinen avuntarve alueittain.....	32
5.4. Humanitaarisen avuntarpeen kannalta kriittiset alueet	33
5.5. Tilanne vuoden 2025 alussa.....	34
5.6. Siviili-infrastruktuuri.....	36
5.6.1. Iskut siviili-infrastruktuuriin	36
5.6.2. Siviili-infrastruktuurin vauriot alueittain	37

5.7.	Elinolosuhteet sekä perushyödykkeiden ja -palvelujen saatavuus	39
5.7.1.	Tulot, sosiaaliturva ja avustukset.....	39
5.7.2.	Tavarat ja hyödykkeet	40
5.7.3.	Työmahdollisuudet.....	41
5.7.4.	Toimeentulomahdollisuudet	41
5.7.5.	Terveystoimintapalvelut	42
5.7.6.	Koulujärjestelmä	44
5.8.	Humanitaarinen avustustoiminta.....	46
6.	Lähteet	47

Taulukot

Taulukko 1. Ukrainan hallinnassa olevat alueet (tilanne 28.2.2025).....	7
Taulukko 2. Venäjän miehittämät alueet Ukrainassa (tilanne 28.2.2025).	7
Taulukko 3. Kaikki turvallisuusvälikohtaukset alueittain vuosina 2023–2025 (tilanne 18.4.2025)....	10
Taulukko 4. Turvallisuusvälikohtaukset tapahtumalajeittain eri alueilla vuonna 2024.	11
Taulukko 5. Turvallisuusvälikohtaukset tapahtumalajeittain eri alueilla vuonna 2025 (tilanne 18.4.2025).....	12
Taulukko 6. Viranomaisarvio todennetuista sekä mahdollisista räjähdewaara-alueista.	14
Taulukko 7. Siviilejä vastaan tehtyt ilma-, drooni- ja tykistöiskut vuosina 2022–2024.....	17
Taulukko 8. Siviiliuhrit vuosina 2023–2025 (tilanne 18.4.2025).	18
Taulukko 9. Arviot sisäisesti siirtymään joutuneiden ja palaajien määrästä alueittain huhtikuussa 2025.	20
Taulukko 10. Arvio sisäisesti siirtymään joutuneen väestön ja palaajien osuudesta Venäjän osittain tai kokonaan miehittämällä alueilla vuonna 2025.....	21
Taulukko 11. Toiminnassa olevat ryhmämajoituspaikat alueittain helmikuussa 2025.	24
Taulukko 12. Ryhmämajoituspaikoissa asuvien sisäisesti siirtymään joutuneiden määrä (%) alueittain marraskuussa 2024.	26
Taulukko 13. Arvio humanitaarisen avun tarvitsijoiden määrästä alueittain ja tavoitemäärä heidän saavuttamiseen tammikuussa 2025.....	32
Taulukko 14. Siviileihin kohdistetut etäiskut vuosina 2022–2024.	36
Taulukko 15. Raportoidut siviili-infrastruktuurin vauriot alueittain 10/2024–03/2025 välisenä aikana.	38
Taulukko 16. Äärimmäisen tai kriittisen tuen tarpeessa olevien kotitalouksien osuus (%) alueella helmikuussa 2025.	42
Taulukko 17. Tuhoutuneiden ja vaurioituneiden koulujen ja oppilaitosten määrä alueittain, tilanne huhtikuussa 2025.	44
Taulukko 18. Humanitaarisen avun toimittamiseen liittyvien välikohtausten määrä alueittain vuonna 2024.....	46

Ukrainan tilannekatsaus huhtikuussa 2025

Tiivistelmä

Tässä raportissa tarkastellaan Ukrainan turvallisuustilannetta vuonna 2024 sekä vuoden 2025 alkupuolella. Raportti on päivitys Maahanmuuttoviraston maatietopalvelun julkaisemaan *Ukrainan tilannekatsaus toukokuussa 2024* -raporttiin¹. Tässä raportissa tarkastellaan Ukrainan turvallisuustilannetta sekä humanitaarista ja maan sisäisesti siirtymään joutuneiden (internally displaced persons / IDPs) tilannetta Ukrainan hallinnassa olevilla alueilla. Tässä raportissa ei käsitellä yksittäisluonteisempaa väkivaltaa, kuten tiettyihin ihmisryhmiin kohdistuvia oikeudenloukkauksia. Raportin lähteenä on käytetty erilaisia julkisesti saatavilla olevia, huhtikuuhun 2025 mennessä julkaistuja aineistoja. Tämän raportin julkaisuhetkellä sota Ukrainassa jatkuu edelleen, joten turvallisuustilanne Ukrainassa ja sen eri alueilla saattaa muuttua nopeastikin.

Raportin on laatinut Suomen maahanmuuttoviraston maatietopalvelu ja sen laadinnassa on noudatettu Euroopan unionin yhteisiä suuntaviivoja lähtömaatiedon tuottamisesta (2008). Raportti perustuu huolellisesti valittuihin lähteisiin, jotka on kaikki listattu raportin lähdeluetteloon. Raportissa esitetyt tiedot on hankittu, arvioitu ja käsitelty huolellisesti raportin laatimiseen varatun rajallisen ajan puitteissa. Raportissa on käytetty myös tilastoihin perustuvaa numeerista dataa, muun muassa turvallisuusvälikohtausten ja konfliktin uhrien määrää kuvattaessa, mutta lukujen todenmukaisuudesta ei voida varmistua, sillä ne perustuvat useimmiten vain tilastoituihin tapauksiin tai arvioihin. Raportti ei pyri olemaan kaikenkattava, eikä sitä tule pitää yksinään minkään oleskeluluvan, pakolaisaseman tai turvapaikkahakemuksen perusteena. Vaikka jotain tapahtumaa, henkilöä tai organisaatiota ei olisi mainittu raportissa, se ei tarkoita, etteikö kyseistä tapahtumaa olisi tapahtunut tai kyseistä henkilöä tai organisaatiota olisi olemassa. Raportissa esitetyt tiedot, näkemykset ja lausunnot eivät välttämättä edusta Maahanmuuttoviraston virallista kantaa, eikä raportti ole miltään osin poliittinen kannanotto tai oikeudellinen arvio.

Overview of the situation in Ukraine in April 2025

Abstract

This report examines the security situation in Ukraine in 2024 and during the first few months of 2025. This report is an update of the *Overview of the situation in Ukraine in May 2024* report published by The Country Information Service of The Finnish Immigration Service. The report discusses Ukraine's security and humanitarian situations, as well as the situation of internally displaced persons (IDPs) in the Ukrainian-controlled areas. This report does not cover individual instances of violence, such as infringements against certain groups of people. The report is

¹ Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 29.5.2024.

based on a variety of materials that were publicly available by April 2025. It is worth noting that the security situation in Ukraine can change rapidly, given that the war is still ongoing at the time of this report's publication.

The report has been compiled by the Country Information Service of the Finnish Immigration Service in accordance with the common EU guidelines for processing country of origin information (2008). The report is based on carefully selected sources of information. All sources used are referenced. The information provided in the report has been obtained, evaluated and processed carefully within the limited time frame given. The report also includes numerical data based on statistics, particularly when depicting the number of security incidents and conflict casualties and fatalities, however, the accuracy of the figures cannot be confirmed as they are primarily based on recorded cases or estimations. The report does not aim to be exhaustive, and it should not be considered conclusive as to the merit of any particular claim to a residence permit, refugee status or asylum. Even if a certain event, person or organization is not mentioned in the response, it does not mean that the event has not taken place or that the person or organization does not exist. The report does not necessarily reflect the opinion of the Finnish Immigration Service, and it is not on any account a political statement or a judicial evaluation.

Tässä raportissa ei käsitellä Venäjän Ukrainalta miehittämiä alueita, sillä raportointi näiltä alueilta on puutteellista. Venäjä estää järjestelmällisesti sekä kotimaisten että kansainvälisten kansalaisjärjestöjen pääsyn miehittämilleen alueille, ja myös Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) ja YK:n ihmisoikeustarkkailijoiden pääsy alueille evätään. Miehityillä Donetsk, Luhanskin, Hersonin ja Zaporizžjan alueille ei ole yhtäkään riippumatonta kansalaisjärjestötoimijaa, eikä Ukrainan hallinnolla ei ole pääsyä Venäjän miehittämille alueille.²

Käytetyssä lähdeaineistossa viitataan toistuvasti rintamalinja-alueisiin erittelemättä siihen kuuluvia alueita nimeltä. Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (IOM) toteaa keväällä 2025 tekemissään julkaisuissa, että Ukrainan viranomaisten mukaan Luhanskin, Donetsk, Zaporizžjan ja Hersonin alueet ovat rintamalinja-alueita³, ja siksi tiedon kerääminen niiltä on haastavaa. Krimin autonomista tasavaltaa, Sevastopolin kaupunkia ja Luhanskin aluetta koskevaa tietoa ei ole saatavilla ollenkaan.⁴ Humanitaarista dataa keräävä REACH-järjestö luokittelee raportoinnissaan rintamalinja-alueiksi Donetsk, Harkovan, Hersonin, Zaporizžjan, Mykolajivin, Dnipropetrovskin ja Odessan alueet. Raja-alueiksi katsotaan Tšernihivin, Pultavan and Sumyn alueet.⁵ Tässä raportissa pitäydytään alkuperäislähteiden useimmiten käyttämässä, paikoin epätarkassa 'rintamalinja-alue'-termissä.

Lisäksi maantieteellisiin sijainteihin viittaavat termit vaihtelevat käytetyssä lähdeaineistossa, eikä lähde läheskään aina erittele, mihin alueeseen tai alueisiin tarkalleen ottaen viitataan. Esimerkiksi 'Itä-Ukraina' ja 'Ukrainan itäosa' -termien maantieteellinen kattavuus jää usein epäselväksi. Lisäksi Ukrainaa koskevassa raportoinnissa käytetään makroaluejaottelua⁶. Tässä raportissa pitäydytään alkuperäislähteiden käyttämässä maantieteellistä sijaintia tai aluetta kuvaavissa, paikoin epätarkoissa termeissä.

1. Alueiden hallinta

Venäjän 24.2.2022 Ukrainassa aloittama hyökkäyssota jatkuu edelleen. Ukrainan väliaikaisesti miehitettyjen alueiden uudelleen integroinnista vastaava ministeriö (Ministry of Reintegration of Temporary Occupied Territories) julkaisee päivittyvää listaa sekä englanniksi että ukrainaksi Venäjän Ukrainalta tällä hetkellä miehittämistä ja valtaamista alueista, miehityksen kestosta sekä Ukrainan tekemistä takaisinvaltauksista. Listalla eritellään mahdollisten sekä aktiivisten väkivaltaisuuksien alueet sekä Venäjän Ukrainalta miehittämät alueet. Alueen hallinta esitetään piirien (ukr. район; transl. raion) ja niissä sijaitsevien kuntien (ukr. громада, transl. hromada)

² USDOS 20.3.2023; USDOS 23.4.2024.

³ Huomioitavaa on, että sodan edelleen jatkuessa myös rintamalinja-alue voi muuttua. Esimerkiksi Institute for the study of war -tutkimusorganisaatio (ISW) ylläpitää kerran vuorokaudessa päivittyvää interaktiivista karttaa Ukrainan sodan taisteluista ja rintamalinjan muutoksista (ISW [päivitetty 30.4.2025]). Rintamalinjan tapahtumia esitellään myös DeepStateMap-sivuston joka päivä päivittämällä kartalla (DeepStateMap [viimeksi päivitetty 29.4.2025]).

⁴ IOM 17.1.2025a, s. 3, 13; IOM 17.4.2025, s. 3, 14.

⁵ REACH 12/2024, s. 10.

⁶ Ukrainan makroaluejako: Kiovan kaupunki; itäinen (Dnipropetrovskin, Donetsk, Zaporizžjan, Luhanskin ja Harkovan alueet), läntinen (Volynian, Taka-Karpatian, Ivano-Frankivskin, Lvivin, Rivnen, Ternopilin, Hmelnjtskyin, Tšernivtsin alueet); keskinen (Vinnytsjan, Kirovohradin, Pultavan ja Tšerkasyn alueet); pohjoinen (Žytomyrin, Kiovan, Sumyn ja Tšernihivin alueet); sekä eteläinen (Mykolajivin, Odessan ja Hersonin alueet) (IOM 19.9.2024, s. 7).

tarkkuudella. Ukrainan viranomaisten helmikuussa 2025 viimeksi päivittämän listauksen mukaan yhteensä 27:stä alueesta 19 on täysin Ukrainan hallinnassa (Taulukko 1).⁷

Taulukko 1. Ukrainan hallinnassa olevat alueet (tilanne 28.2.2025).

Dnipropetrovskin alue	Sumyn alue
Hmelnytskyin alue	Taka-Karpatian alue
Ivano-Frankivskin alue	Ternopilin alue
Kiovan kaupunki	Tšerkasyn alue
Kiovan alue	Tšernivtsin alue
Kirovohradin alue	Tšernihivin alue
Lvivin alue	Vinnytsjan alue
Odessan alue	Volynian alue
Pultavan alue	Žytomyrin alue
Rivnen alue	

Venäjä miehittää tällä hetkellä Ukrainalta Luhanskin aluetta lähestulkoon kokonaan, noin puolta Donetskien alueesta sekä noin kahta kolmasosaa Zaporizžjan ja Hersonin alueista. Harkovan alueella Venäjän hallinnassa on useita kyliä. Mykolajivin alueella Mykolajivin piirissä Venäjä miehittää kolmea kylää. Krimin autonominen tasavalta ja Sevastopolin kaupunki ovat olleet Venäjän hallinnassa keväästä 2014 lähtien (Taulukko 2).⁸ Vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä Venäjän armeija eteni nopeammin kuin koko vuoden 2023 aikana ja teki näin ollen merkittäviä aluevaltauksia, erityisesti Donetskien alueella.⁹

Taulukko 2. Venäjän miehittämät alueet Ukrainassa (tilanne 28.2.2025).

Donetskin alue	Donetskin piiri 7.4.2014 lähtien.
	Horlivkan piiri 7.4.2024 lähtien.
	Kalmiusken piiri 7.4.2014 lähtien.
	Mariupolin piiri 5.3.2022 lähtien, sekä Zajitsšenkon ja Pikuzyn kylät 7.4.2014 lähtien.
	Bah'mutin piirissä yksittäisiä kyliä vuodesta 2014 ja useita kaupunkeja ja kyliä Soledarin, Bah'mutin, Svitlodarskin ja Toretskin alueilla vuosista 2022-2023 lähtien. Vuonna 2024 vallattiin muun muassa Veselen, Rozdolivkan, Šumyn, Jurjivkan ja Bohdanivkan kylät.

⁷ Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України 28.2.2025.

⁸ Landinfo 11.4.2024, s. 11; Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України 28.2.2025.

⁹ ACAPS 6.2.2025, s. 4.

	Pokrovskin piiristä yksittäisiä kyliä vuodesta 2014 ja useita alueita vuosista 2022-2023 lähtien. Vuonna 2024 vallattiin muun muassa Avdijivkan, Selydoven, Ukrajinskin, Hirnykin, Novohrodovkan kaupungit sekä Orlivkan, Sjevernien, Stepoven, Tonenken, Lastotškynen, Novoselivka Peršan, Mežoven, Umansken, Sokilin, Novopokrovskien, Blahodatnen ja Sokilin kylät. Volnovah'an piiristä useita alueita, vuonna 2024 vallattiin muun muassa Vuhledarin kaupunki sekä Vodjanen, Pretšistivkan, Maksymivkan, Novoukrajinkan, Jasna Poljanan ja Zoloto Nivan kylät.
Harkovan alue	Kupjanskin piirissä useita kyliä kevästä 2022 lähtien.
Hersonin alue	Henitšeskin piiri 24.2.2022 lähtien. Skadovskin piiri 24.2.2022 lähtien. Kah'ovkan piirissä useita alueita kevästä 2022 lähtien muun muassa Kah'ovkan kaupunki sekä useita kyliä Hersonin piirissä kevästä 2022 lähtien muutamia alueita muun muassa Oleškyn kaupunki ja yksittäisiä kyliä.
Luhanskin alue	Altševskin piiri 7.4.2014 lähtien. Dovžanskin piiri 7.4.2014 lähtien. Luhanskin piiri 7.4.2014 lähtien. Rovenkyn piiri 7.4.2014 lähtien. Svatoven piirissä lukuisia alueita vuodesta 2022 lähtien muun muassa Svatoven kaupunki ja useita kyliä. Sjevjerodonetskin piirissä useita alueita vuosista 2015, 2018 ja 2022 lähtien muun muassa Sjevjerodonetskin, Kreminnan, Lysytšanskin, Novodružeskin, Pryvillian, Popasnan ja Rubižnen kaupunkeja sekä useita kyliä. Starobilskin piirissä useita alueita vuodesta 2022 lähtien muun muassa Starobilskin kaupunki sekä muutamia kyliä. Štšastjan piirissä muutamia alueita vuodesta 2022 lähtien muun muassa Štšastjan kaupunki sekä yksittäisiä kyliä.
Mykolajivin alue	Mykolajivin piirissä Otšakivin alueella sijaitsevat Pokrovskien, Pokrovkan ja Vasylivkan kylät kevästä 2022 lähtien.
Zaporizžjan alue	Berdjanskin piirissä useita alueita vuodesta 2022 lähtien muun muassa Berdjanskin ja Prymorskin kaupungit sekä lukuisia kyliä. Melitopolin piirissä vuodesta 2022 lähtien Melitopolin kaupunki sekä useita kyliä. Polohyn piirissä vuodesta 2022 lähtien useita alueita muun muassa Molotšanskin, Polohyn ja Tokmakin kaupungit sekä lukuisia kyliä. Vasilyvkan piirissä vuodesta 2022 lähtien Enerhodarin, Vasylivkan, Dniprorudnen ja Kamjanka-Dniprovskan kaupungit sekä muutamia pienempiä kyliä.

Krimin autonominen tasavalta ja Sevastopolin kaupunki	Venäjän hallinnassa 20.2.2014 lähtien.
---	--

Ukrainan väliaikaisesti miehitettyjen alueiden uudelleen integroinnista vastaavan ministeriön ylläpitämän, viimeksi 28.2.2025 päivittämän aluehallintalistan julkaisemisen jälkeen Venäjä on turvallisuusvälikohtauksia tilastoivan ACLED-konfliktitietokannan¹⁰ mukaan miehittänyt maalis-huhtikuun 2025 aikana lisää alueita. Ukraina on tehnyt joitain takaisinvaltauksia. ACLED-tietokannan mukaan Venäjän on raportoitu miehittäneen Donetskien alueella Velyka Novosilkan kylän sekä edenneen kylän läheisyydessä. Lisäksi Donetskien alueella on vallattu kyliä muun muassa Pokrovskin ja Toretskin läheisyydessä.¹¹ Venäjä miehitti kyliä myös Zaporizžjan alueella muun muassa Orih'ivin lähellä.¹² Venäjä eteni Harkovan alueella Kupjanskin pohjoispuolella sekä Luhanskin alueella Svatoven länsipuolella.¹³ Venäjä miehitti Sumyn alueella rajan läheisyydessä yhden kyläalueen.¹⁴ Ukraina valtasi takaisin Harkovan alueella Dvoritšnan kylän, Luhanskin alueella yhden kylän sekä Donetskien alueella Velyka Novosilkan pohjoispuolella sijaitsevan kylän.¹⁵

Venäjän miehittämällä alueilla tuli 20.3.2025 voimaan asetus, joka määrää kaikki Donetskien, Luhanskin, Zaporizžjan ja Hersonin miehitettyillä alueilla asuvat Ukrainan kansalaiset poistumaan maasta 10.9.2025 mennessä, mikäli he eivät siihen mennessä ole "laillistaneet maassa oleskelun statustaan". Venäjän itseensä liittämällä alueilla asuville Ukrainan kansalaisille on myönnetty yhteensä 3,5 miljoonaa Venäjän passia. Euroopan unioni ei tunnusta laittomien alueliitosten viranomaisten myöntämiä Venäjän passeja laillisiksi matkustusasiakirjoiksi.¹⁶

2. Konfliktin intensiteetti

2.1. Turvallisuusvälikohtausten määrä alueella

ACLED-tietokannan mukaan vuosina 2023–2025¹⁷ Ukrainassa sattui yhteensä yli 120 000 turvallisuusvälikohtausta¹⁸ (Taulukko 3). Vuonna 2024 turvallisuusvälikohtausten määrä kasvoi

¹⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project) -konfliktitietokanta tuottaa tietoa turvallisuusvälikohtauksista eli eri maissa raportoiduista väkivaltaisista tapahtumista. ACLED-tietokannassa eritellään välikohtaukset muun muassa niiden tyypin, ajankohdan, osapuolten, sijainnin ja surmansa saaneiden määrän mukaan. Tietokanta perustuu avoimiin lähteisiin ja aineistoa kerätään pääasiassa paikallisista, kansallisista ja kansainvälisistä uutisista. Tietokanta on julkinen mutta maksullinen ja edellyttää kirjautumista (ACLED [päivitetty 3.10.2024]).

¹¹ ACLED 24.4.2025; ACLED 16.4.2025; ACLED 26.3.2025; ACLED 19.3.2025; ACLED 3.4.2025.

¹² ACLED 16.4.2025; ACLED 10.4.2025; ACLED 3.4.2025.

¹³ ACLED 24.4.2025.

¹⁴ ACLED 23.4.2025.

¹⁵ ACLED 24.4.2025; ACLED 10.4.2025; ACLED 26.3.2025.

¹⁶ The Moscow Times 20.3.2025; Venäjän federaatio 20.3.2025.

¹⁷ Tilanne 18.4.2025 mennessä.

¹⁸ Maahanmuuttovirastossa on sovittu eri konfliktimaiden turvallisuusvälikohtausten ja siviiliuhrien tarkasteluun yhtenäinen käytäntö, jossa tarkastellaan ACLED-tietokannasta taisteluita (battles), räjähd- ja muita etäiskuja (explosions/remote violence) ja siviiliväestöön kohdistunutta väkivaltaa (violence against civilians) koskevaa tietoa. Välikohtauslukuihin ei oteta mukaan mielenosoituksia (demonstrations), mellakoita (riots) eikä strategista kehitystä (strategic development).

vuoteen 2023 verrattuna. Eniten turvallisuusvälikohtauksia raportoitiin Donetskien alueella. Seuraavaksi eniten turvallisuusvälikohtauksia raportoitiin Sumyn, Harkovan, Hersonin ja Zaporizžjan alueilla, joista Sumyn alueella niiden määrä kasvoi vuonna 2024 merkittävästi.¹⁹

Taulukko 3. Kaikki turvallisuusvälikohtaukset alueittain vuosina 2023–2025 (tilanne 18.4.2025).

Alue	2023	2024	2025	2023–2025
Donetskin alue	21 389	18 955	5 855	46 199
Sumyn alue	3 641	10 081	3 490	17 212
Harkovan alue	6 929	6 457	1 931	15 317
Hersonin alue	5 301	6 098	2 795	14 194
Zaporizžjan alue	7 085	4 473	1 359	12 917
Tšernihivin alue	1 334	2 375	1 024	4 733
Luhanskin alue	2 784	1 607	310	4 701
Dnipropetrovskin alue	781	1 400	434	2 615
Mykolajivin alue	525	536	87	1 148
Odessan alue	124	152	45	321
Kiovan kaupunki	70	125	61	256
Krimin autonominen tasavalta ja Sevastopolin kaupunki	121	127	8	256
Pultavan alue	26	60	26	112
Kiovan alue	22	22	42	86
Hmelnytskyin alue	39	32	12	83
Kirovohradin alue	36	32	13	81
Tšerkasyn alue	21	26	21	68
Lvivin alue	18	37	4	59
Žytomyrin alue	21	16	7	44
Vinnytsjan alue	8	23	0	31
Ivano-Frankivskin alue	5	17	3	25
Rivnen alue	6	10	2	18
Ternopilin alue	4	9	1	14
Volynian alue	4	7	0	11
Taka-Karpatian alue	1	1	0	2
Tšernivtsin alue	1	1	0	2
Yhteensä	50 296	52 679	17 530	120 505

¹⁹ ACLED 18.4.2025.

Donetskin alueella valtaosa turvallisuusvälikohtauksista sattui Pokrovskin (16 383), Bah'mutin (12 084), Kramatorskin (6 135), Volnovah'an (6 926) ja Donetskin (3 086), Sumyn alueella Sumyn (7 910), Šostkan (6 123), Oh'tyrkan (1 968) ja Konotopin (1 191), Harkovan alueella Kupjanskin (7 602), Tšuhujivin (2 561) ja Harkovan (2 419), Hersonin alueella Hersonin (7 808) ja Beryslavin (5 182), Zaporizžjan alueella Polohyn (9 659) ja Vasylivkan (2 230), Tšernihivin alueella Novhorod-Siverskyin (3 417) ja Korjukivkan (909), Luhanskin alueella Svatoven (2 891) ja Sjevjerodonetskin (1 626), Dnipropetrovskin alueella Nikopolin (2 022), Mykolajivin alueella Mykolajivin (1 037) ja Odessan alueella Odessan (364) piireissä.²⁰

ACLED-tietokannan mukaan taistelut keskittyivät vuonna 2024 Donetskin alueelle, mutta niitä käytiin myös Harkovan, Luhanskin ja Zaporizžjan alueilla (Taulukko 4). Räjähde- ja muita etäiskuja raportoitiin kaikilla Ukrainan alueilla, mutta iskut keskittyivät pääosin Sumyn ja Donetskin alueille. Sumyn alueella iskut kiihtyivät merkittävästi vuonna 2024. Iskuja raportoitiin laajalti myös Hersonin, Harkovan, Zaporizžjan, Tšernihivin ja Dnipropetrovskin alueilta.²¹

Taulukko 4. Turvallisuusvälikohtaukset tapahtumalajeittain eri alueilla vuonna 2024.

Alue	Taistelut	Räjähde- ja muut etäiskut	Väkivalta siviilejä vastaan	Välikohtauksia yhteensä
Donetskin alue	11 286	7 640	29	18 955
Sumyn alue	27	10 053	1	10 081
Harkovan alue	2 785	3 663	9	6 457
Hersonin alue	732	5 353	14	6 099
Zaporizžjan alue	1 058	3 404	11	4 473
Tšernihivin alue	1	2 374	0	2 375
Luhanskin alue	1 166	437	4	1 607
Dnipropetrovskin alue	9	1 390	1	1 400
Mykolajivin alue	2	534	0	536
Odessan alue	1	158	0	159
Krimin autonominen tasavalta ja Sevastopolin kaupunki	0	128	3	131
Kiovan kaupunki	0	123	2	125
Pultavan alue	0	60	0	60
Lvivin alue	0	36	1	37
Hmelnytskyin alue	0	32	0	32
Kirovohradin alue	0	32	0	32
Tšerkasyn alue	1	26	0	27
Vinnytsjan alue	0	23	0	23

²⁰ Ibid.

²¹ Ibid.

Kiovan alue	0	21	1	22
Ivano-Frankivskin alue	0	17	0	17
Žytomyrin alue	0	16	0	16
Rivnen alue	0	10	0	10
Ternopilin alue	0	9	0	9
Volynian alue	1	6	0	7
Taka-Karpatian alue	0	1	0	1
Tšernivtsin alue	0	1	0	1

ACLED:in joulukuussa 2024 julkaiseman konfliktiseurannan mukaan marraskuun 2024 loppuun tultaessa kuukausittaisen taisteluiden määrä lisääntyi edellisvuoteen verrattuna keskimäärin 63 %. Ilma- ja drooni-iskuja tehtiin kuukausittain keskimäärin 50 % enemmän. Tämä johti Venäjän tasaisiin aluevaltauksiin Ukrainassa, ja Venäjä teki kaikkensa vallataksaan esimerkiksi loputkin Donetskien alueesta. Venäjä valtasi Donetskien alueella Avdijivkan neljän kuukauden piirityksen päätteeksi. Ukrainan puolustus kärsi ulkopuolisen sotilasavun viivästymisestä sekä liikekannallepanolainsäädännön muutoksista, mikä hankaloitti Venäjän Pokrovskissa tekemän hyökkäyksen hillitsemistä. Toukokuussa 2024 Venäjä hyökkäsi kohti maan toiseksi suurinta kaupunkia Harkovaa, ja kesäkuussa 2024 se valtasi Donetskien alueella Tšasiv Jarin pohjois- ja eteläpuolella sijaitsevat Siverskin ja Toretskin. Elokuussa Ukrainan joukot valtasivat osia Venäjän Kurskin alueesta. Ilmapommitukset aiheuttivat tuhoa Venäjän rajan läheisyydessä sijaitsevilla ja Venäjän valtaamilla alueilla, erityisesti Harkova, Sumyn ja Zaporizžjan alueilla.²²

Vuoden 2025 alussa taisteluja on raportoitu eniten Donetskien, mutta myös Harkovan, Zaporizžjan, Luhanskin ja Hersonin alueilta (Taulukko 5). Räjähde- ja muita etäiskuja on tehty eniten Sumyn alueella, ja myös Hersonin, Donetskien, Zaporizžjan, Tšernihivin, Harkovan ja Dnipropetrovskin alueille on isketty merkittävässä määrin.²³

Taulukko 5. Turvallisuusvälikohtaukset tapahtumalajeittain eri alueilla vuonna 2025 (tilanne 18.4.2025).

Alue	Taistelut	Räjähde- ja muut etäiskut	Väkivalta siviilejä vastaan	Välikohtauksia yhteensä
Donetskien alue	4 212	1 638	5	5 855
Sumyn alue	18	3 472	0	3 490
Hersonin alue	215	2 580	0	2 795
Harkovan alue	1 049	880	2	1 931
Zaporizžjan alue	345	1 013	1	1 359
Tšernihivin alue	0	1 024	0	1 024
Dnipropetrovskin alue	1	433	0	434

²² ACLED 12.12.2024.

²³ ACLED 18.4.2025.

Luhanskin alue	253	57	0	310
Mykolajivin alue	0	87	0	87
Kiovan kaupunki	0	59	2	61
Odessan alue	0	44	1	45
Kiovan alue	0	42	0	42
Pultavan alue	2	24	0	26
Tšerkasyn alue	0	21	0	21
Kirovohradin alue	0	13	0	13
Hmelnytskyin alue	0	12	0	12
Krimin autonominen tasavalta ja Sevastopolin kaupunki	0	9	0	9
Žytomyrin alue	0	7	0	7
Lvivin alue	1	3	0	4
Ivano-Frankivskin alue	0	3	0	3
Rivnen alue	0	2	0	2
Ternopilin alue	0	1	0	1
Volynian alue	0	0	0	0
Taka-Karpatian alue	0	0	0	0
Tšernivtsin alue	0	0	0	0
Vinnytsjan alue	0	0	0	0

2.2. Räjähdesaaste

2.2.1. Räjähdesaaste alueittain

Ukraina on ollut jo yli vuosikymmenen ajan yksi maailman miinasaastuneimmista maista. Venäjän suurhyökkäyksen seurauksena miltei kolmasosa Ukrainan maa-alasta on mahdollisesti miinojen ja muiden sotien räjähtävien jäänteiden (explosive remnants of war, ERW) saastuttama.²⁴ Noin 6,1 miljoonaa ihmistä asuu räjähdesaasteen korkean riskin alueilla.²⁵ Eniten räjähdesaastetta arvioidaan olevan Tšernihivin, Sumyn, Harkovan, Donetskien, Dnipropetrovskin, Mykolajivin, Hersonin ja Odessan alueilla.²⁶ Maamiinoja on löydetty 11 alueelta: Tšernihivin, Dnipropetrovskin, Donetskien, Harkovan, Hersonin, Kiovan, Luhanskin, Mykolajivin, Odessan, Sumyn ja Zaporizžjan alueilta.²⁷ Yhdistyneiden kansakuntien lastenrahaston (UNICEF) mukaan 15 Ukrainan eri alueelta

²⁴ UNICEF 21.1.2025.

²⁵ DRC 12/2024.

²⁶ OCHA 01/2025b, s. 67.

²⁷ DRC 12/2024; Mine Action Review 1.11.2024, s. 392.

on raportoitu löydetyn 176 erityyppistä sotien räjähtävää jäännettä.²⁸ Meneillään olevan sodan lisäksi Ukrainan maaperästä löytyy edelleen maailmansotien aikaisia vanhoja räjähteitä. Esimerkiksi Volynian alueella tuhottiin lokakuussa 2024 toisen maailmansodan aikainen räjähdde.²⁹ Suurhyökkäyksen alkamisen jälkeen tammikuuhun 2025 mennessä miinoista ja sodan räjähtävistä jäänteistä johtuvissa välikohtauksissa oli koitunut yhteensä 1 400 siviiliuhria, joista 415 kuollutta ja 982 loukkaantunutta.³⁰ Vuonna 2024 The Kyiv Independent -lehti uutisoi esimerkiksi Harkovan alueella useista sekä Hersonin ja Rivnen alueilla yksittäisistä miinaonnettomuuksista.³¹ Lisäksi räjähdessaaste estää ihmisiä palaamasta takaisin kotialueilleen.³²

Mine Action Review -järjestö toteaa, että Ukrainan viranomaisten esittämä tieto varmistetuista ja mahdollisista räjähdessaasteen vaara-alueista on hyvin puutteellista. Ukrainan viranomaiset ovatkin todenneet, että arviot räjähdessaasteen määrästä ja sijainnista ovat edelleen meneillään olevasta sodasta johtuen puutteellisia.³³ Miinakieltosopimuksen toteutumista tarkkailevan Landmine Monitor -järjestön marraskuussa 2024 julkaiseman raportin mukaan henkilömiinojen käytön laajuutta Ukrainassa on mahdotonta arvioida, sillä taistelut jatkuvat monilla alueilla edelleen. Ukrainan viranomaisilla ei ollut kesällä 2024 selkeää tilannekuvaa räjähdessaasteen määrästä, vaikka päivitetty miinanraivaussuunnitelma Ukrainalla on olemassa. Venäjä käyttää joka tapauksessa henkilömiinoja Ukrainassa laajamittaisesti, ja sillä on käytössään ainakin 13 erilaista jalkaväkimiinaa. Venäjän on raportoitu muokkaavan jalkaväkimiinoja siten, että niitä voidaan käyttää myös drooneilla.³⁴

Mine Action Review -järjestön marraskuussa 2024 julkaiseman raportin mukaan räjähdessaasteen todennetuista (408) sekä mahdollisista (116) vaara-alueista annettujen viranomaisarvioiden perusteella räjähdessaaste keskittyy erityisesti maan itä- ja eteläosiin (Taulukko 6).³⁵

Taulukko 6. Viranomaisarvio todennetuista sekä mahdollisista räjähddevaara-alueista.

Alue	Piiri	Vaara-alueita	Mahdollisia vaara-alueita
Harkovan alue	Izjum	83	88
	Kupjansk	8	0
	Harkova	8	1
	Tšuhujiv	86	4
Mykolajivin alue	Baštanka	49	4
	Mykolajiv	74	5
Hersonin alue	Beryslav	48	4
	H'erson	1	1
Sumyn alue	Konotop	1	0

²⁸ UNICEF 21.1.2025.

²⁹ DRC 12/2024.

³⁰ Statista 02/2025.

³¹ The Kyiv Independent [päivitetty 5.3.2025].

³² OCHA 16.1.2025.

³³ Mine Action Review 1.11.2024, s. 390.

³⁴ Landmine Monitor 11/2024, s. 11, 14, 28, 80.

³⁵ Mine Action Review 1.11.2024, s. 390.

	Oh'tyrka	17	6
Tšernihivin alue	Nižyn	6	0
	Pryluk	1	1
	Tšernihiv	8	2
Kiovan alue	Brovary	2	0
	Butša	7	0
	Vyšhorod	5	0
Dnipropetrovskin alue	Kryvyi Rih	4	0
Yhteensä		408	116

Ukrainan viranomaisten mukaan Venäjän asevoimat jatkoivat vuonna 2024 miinojen käyttöä siviilien asuttamilla alueilla. Humanitaaristen toimijoiden ja median antamien tietojen mukaan miinoja on levitetty siviilien asuttamilla alueilla sattumanvaraisesti. Venäjän Kurskin alueella käydyissä taisteluissa on mahdollisesti käytetty miinoja. Kesällä 2024 Ukrainan viranomaiset ilmoittivat aloittaneensa tutkinnan Harkovan alueella Izjumin kaupungissa ja sitä ympäröivällä alueella yksittäisten sotilasjoukkojen tunnistamattomaksi jääneen sotilashenkilöstön käyttämistä jalkaväkimiinoista.³⁶

Ukrainan alueella on myös kansainvälisten sopimusten nojalla kiellettyjä rypälepommeja.³⁷ Rypälepommisaasteen määrä ei ole tiedossa, mutta sodassa käytettyjen rypälepommien määrän perusteella saasteen määrä on suuri. Rypälepommisaastetta arvioidaan olevan eniten maan itä- ja eteläosissa. Ukrainassa on käytetty arviolta ainakin kymmentä erityyppistä rypälepommia ja kolmea tytärpommia. Rypälepommivälikohtauksia on raportoitu ainakin Tšernihivin, Dnipropetrovskin, Donetskin, Harkovan, Luhanskin, Mykolajivin, Odessan, Sumyn ja Zaporizžjan alueilta. Siviiliuhreja vaatineita rypälepommivälikohtauksia on tapahtunut Tšernihivin, Donetskin, Harkovan, Hersonin ja Mykolajivin alueilla. Ennen helmikuun 2022 suurhyökkäystä rypälepommisaastetta oli eniten Donetskin ja Luhanskin alueilla, erityisesti Donetskin alueella sijaitsevan Debaltseven kaupungin alueella.³⁸ Syksyllä 2024 Ukrainassa oli kirjattu jo toisena perättäisenä vuonna maailmanlaajuisesti eniten rypälepommeista johtuvia onnettomuuksia. Suursodan alkamisen jälkeen Ukrainassa rypälepommionnettomuuksissa on raportoitu kuolleen tai haavoittuneen yli 1 000 ihmistä. Rypälepommisaaste vaikeuttaa erityisesti Ukrainan maatalousteollisuutta, sillä rypälepommisaaste on maanviljelysalueilla miinasaastettakin yleisempää.³⁹

2.2.2. Miinanraivaus

Kesäkuussa 2024 Ukrainan viranomaiset ilmoittivat, että räjähteiden saastuttamasta 174 000 neliökilometrin maapinta-alasta on raivattu 30 000, mikä jättää Ukrainan pinta-alasta edelleen noin 144 000 neliökilometriä mahdollisesti vaaralliseksi.⁴⁰ Lokakuussa 2024 uutisoitiin, että

³⁶ Mine Action Review 1.11.2024, s. 387, 391, 393; Landmine Monitor 11/2024, s. 12.

³⁷ UNICEF 21.1.2025.

³⁸ Mine Action Review 2024, s. 217, 218, 219.

³⁹ UN 9.9.2024.

⁴⁰ The Kyiv Independent 30.6.2024.

suurhyökkäyksen alkamisen jälkeen Ukrainassa on saatu raivattua 533 000 räjähdettä. Ukrainassa on testattu uutta, esimerkiksi drooneja hyödyntävää miinanraivaustekniikkaa.⁴¹ Vuoden 2023 alun tilanteeseen verrattuna miinanraivausta on kehitetty ja tehostettu. Maanviljelysmaan raivaus on priorisoitu, ja lokakuuhun 2024 tultaessa raivatuista maa-alueista yli 80 % oli palautettu maanviljelijöiden käyttöön.⁴² Esimerkiksi Hersonin alueen kuvernööri arvioi keväällä 2024, että Ukrainan hallinnassa olevilla Hersonin alueilla miinanraivaus kestää ainakin kaksi vuotta. Venäjältä takaisin vallattujen Hersonin alueiden raportoidaan olevan miinoitettuja. Maaliskuussa 2024 noin kolmasosa takaisin vallatuista Hersonin alueista oli tarkastettu räjähteiden varalta, ja alueelta tunnistettiin 155 000 miinaa ja muuta räjähdettä.⁴³ Ukraina on asettanut tavoitteekseen tarkastaa miinoista kaikki sen ulottuvissa olevat alueet vuoden 2026 loppuun mennessä.⁴⁴ Kansainvälisen miinakieltosopimuksen mukaisesti Ukrainalle tällä hetkellä asetettu tavoite on saattaa miinanraivaus loppuun sen hallinnassa olevilla alueilla joulukuuhun 2033 mennessä.⁴⁵

3. Aluekohtaiset siviiliuhriluvut

Yhdistyneiden Kansakuntien humanitaaristen asiain koordinoitintoimisto (OCHA) toteaa lokakuussa 2024 tekemässään julkaisussa, että helmikuussa 2022 alkaneen suurhyökkäyksen jälkeen raportoituja sodan siviiliuhreja on kaiken kaikkiaan yhteensä 39 000, joista 12 000 kuollutta. Toukokuussa 2024 siviiliuhreja oli raportoitu 32 100, joista kuolleita oli 10 946.⁴⁶ Lokakuuhun 2024 mennessä sodan seurauksena yli 2 400 lasta oli kuollut tai loukkaantunut. Rintamalinja-alueen huonojen kulkuyhteyksien vuoksi on arvioitu, että todellinen uhriluku on raportoitua suurempi.⁴⁷

3.1. Siviileihin kohdistuneet räjähdde- ja etäiskut vuonna 2024

ACLED-tietokannan helmikuussa 2025 tekemän julkaisun mukaan Venäjä laajensi vuonna 2024 siviilejä vastaan tehtyjä ilma- tai drooni-iskuja ja tykistöiskuja, mikä johti edellisvuosiin verrattuna

⁴¹ The Kyiv Independent [päivitetty 5.3.2025].

⁴² CSIS 5.12.2024.

⁴³ The Kyiv Independent 12.3.2024.

⁴⁴ Mine Action Review 1.11.2024, s. 387.

⁴⁵ Landmine Monitor 11/2024, s. 48, 77.

⁴⁶ HRMMU 10.5.2024.

⁴⁷ OCHA 16.1.2025.

ennätykselliseen siviileihin kohdistuneiden välikohtausten määrään sekä siviiliuhrien⁴⁸ määrän kasvuun (Taulukko 7).⁴⁹

Taulukko 7. Siviilejä vastaan tehdyt ilma-, drooni- ja tykistöiskut vuosina 2022–2024.

Tapahtumatyyppi	2022		2023		2024	
	Välikohtauksia	Kuolleita	Välikohtauksia	Kuolleita	Välikohtauksia	Kuolleita
Ilma- tai drooni-isku	187	1 089	406	322	1 431	748
Tykistöisku	1 922	2 477	1 614	1 101	1 423	847
Yhteensä	2 109	3 566	2 020	1 423	2 854	1 595

Vuonna 2024 siviileihin kohdistettujen hyökkäysten kokonaismäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 30 %. Iskuissa kuoli arviolta lähes 1 600 siviiliä, mikä on 16 % enemmän kuin vuonna 2023. Edellisvuoden tapaan vuonna 2024 siviileihin kohdistetut iskut tehtiin useimmiten Hersonin alueella, Ukrainan hallinnassa olevalla Dnipro-joen itärannan puolella. Drooni-iskut yleistyivät ja niiden arvioidaan olleen tahallisesti siviileihin kohdistettuja. Vuonna 2024 siviileihin kohdistettujen drooni-iskujen määrä nelinkertaistui myös Dnipropetrovskin alueella Nikopolin piirissä, joka sijaitsee lähellä Venäjän miehittämää Enerhodarin kaupunkia. Enerhodarin läheisyydessä sijaitsee Zaporizžjan ydinvoimala. Myös Sumyn ja Harkovan alueet olivat toistuvien pommitusten ja ilmaiskujen kohteena vuonna 2024. Venäjän vastatoimet Kurskin hyökkäykseen selittävät vain osittain Sumyn joutumisen aiempaa useammin iskujen kohteeksi. Vuonna 2023 vallinneen, suhteellisen rauhallisen tilanteen jälkeen Harkovan kaupungista ja sen ympäristöstä tuli uudelleen kriisipesäkkeitä. Myös Keski- ja Etelä-Ukrainan alueet, mukaan lukien Kiovan alue, olivat toistuvasti hyökkäysten kohteena. Näillä alueilla vahinkoa koitui lähinnä ohjusten ja droonien maahan pudonneesta romusta.⁵⁰

Sodan kahteen ensimmäiseen vuoteen verrattuna Venäjä teki vuonna 2024 Venäjä entistä useammin ilma- ja drooni-iskuja. Lisäksi liitopommien käyttö raja-alueilla ja rintamalinjalla lisääntyi. Muilla Ukrainan alueilla Venäjä käytti enenevässä määrin Shaded-sarjan räjähdedrooneja. Kauko-ohjattujen hyökkäysten määrä kasvoi jyrkästi heinäkuussa 2024, kun Venäjä yritti vallata loputkin Donetskien alueesta. Kauko-ohjattujen hyökkäysten huippu saavutettiin elo-syyskuussa 2024, jolloin Ukraina aloitti vastahyökkäyksen Kurskin alueella. Venäjän lisättyä liitopommi-iskujaan Harkovasta tuli Donetskien jälkeen uhrilukujen valossa

⁴⁸ Aseellisia välikohtauksia tutkiva ACLED toteaa, että siviiliuhrien määrän selvittäminen konfliktialueilla, erityisesti jatkuvan väkivallan keskellä kuten Itä-Ukrainassa, on erittäin hankalaa (ACLED 1.3.2023). ACLEDin metodologiaohjeen mukaan mistään lähteestä ei saa tasalaatuista ja luotettavaa tietoa kuolonuhrien määrästä. ACLEDin mukaan on noudatettava erityistä varovaisuutta minkä tahansa konfliktidataa koskevan lähteen antamien uhrilukujen käytössä. Siviiliuhritilastot eivät siis lähtökohtaisesti ole luotettavia. ACLEDin kokoamissa tilastoissa siviiliuhrien kokonaismäärään ei huomioida kaikkia siviiliuhreja, vaan ainoastaan nimenomaan siviileihin kohdistuneissa iskuissa kuolleet. Epäsuorasti taistelujen seurauksena, esimerkiksi aseellisten ryhmien aseisiin kohdistuneissa ilmaiskussa, kuolleita siviilejä ei lasketa mukaan siviiliuhritilastoihin (ACLED 1/2023, s. 3–5).

⁴⁹ ACLED 21.2.2025.

⁵⁰ Ibid.

siviileille vaarallisin alue. Vuoden 2024 aikana Sumyn alue ohitti heikentyneellä turvallisuustilanteellaan Zaporizžjan ja Dnipropetrovskin alueet. Vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä Venäjä laajensi liitopommi-iskujaan Zaporizžjaan, mikä johti siviiliuhrien määrän kasvuun alueella.⁵¹

3.2. Siviiliuhrit alueittain

ACLED-tietokannan mukaan vuosina 2023–2025⁵² raportoitiin 4 266 kuollutta siviiliuhria.⁵³ (Taulukko 8). Valtaosa siviileistä on saanut surmansa räjähd- ja etäiskuissa. Siviileihin kohdistuneiden välikohtausten ja niissä syntyneiden siviiliuhrien määrä on suurin Donetskin ja Hersonin alueilla. Myös Harkovan, Zaporizžjan, Dnipropetrovskin ja Sumyn alueilta on raportoitu merkittävä määrä siviiliuhreja.⁵⁴ Vuonna 2022 raportoitiin 5 320 siviiliuhria.⁵⁵

Taulukko 8. Siviiliuhrit vuosina 2023–2025 (tilanne 18.4.2025).

Alue	2023	2024	2025	2023–2025
Donetskin alue	443	579	139	1 161
Hersonin alue	530	353	100	983
Harkovan alue	212	328	35	575
Zaporizžjan alue	156	176	44	376
Dnipropetrovskin alue	135	128	55	318
Sumyn alue	57	162	30	249
Odessan alue	26	107	10	143
Kiovan kaupunki	50	45	13	108
Mykolajivin alue	36	47	2	85
Luhanskin alue	17	36	12	65
Tšernihivin alue	31	30	1	62
Tšerkasyn alue	26	1	0	27
Lvivin alue	17	10	0	27
Pultavan alue	6	3	14	23
Kiovan alue	11	4	7	22
Krimin autonominen tasavalta ja Sevastopolin kaupunki	4	5	0	9
Hmelnytskyin alue	0	5	1	6

⁵¹ Ibid.

⁵² Tilanne 18.4.2025 mennessä.

⁵³ Tarkastelussa tapahtumalajit 'explosions/remote violence' ja 'violence against civilians', joista suodatettu siviilikuolonuhrit suodattimella: "civilian targeting".

⁵⁴ ACLED 18.4.2025.

⁵⁵ ACLED 16.5.2024.

Volynian alue	2	4	0	6
Žytomyrin alue	2	3	1	6
Kirovohradin alue	1	4	0	5
Vinnytsjan alue	0	5	0	5
Ivano-Frankivskin alue	1	0	1	2
Rivnen alue	1	0	0	1
Taka-Karpatian alue	1	0	0	1
Ternopilin alue	0	1	0	1
Tšernivtsin alue	0	0	0	0
Yhteensä	1 765	2 036	465	4 266

ACLED-tietokannan mukaan vuoden 2025 maaliskuusta huhtikuuhun siviilejä on kuollut ilma-, drooni- sekä tykistöiskuissa Dnipropetrovskin, Donetsk, Luhanskin, Harkovan, Hersonin, Sumyn, Odessan, ja Zaporizžjan alueilla.⁵⁶ Yksittäisiä ilmaiskujen siviiliuhreja on raportoitu myös Žytomyrin ja Mykolajivin alueilta sekä Kiovan kaupungista.⁵⁷ Esimerkiksi huhtikuussa 2025 yksittäisistä iskuista tuhoisimpia ovat olleet Sumyssa tehty ohjusisku, jossa kuoli 35 ja haavoittui 120 ihmistä; Dnipropetrovskissa tehty drooni-isku, jossa kuoli kolme ja haavoittui 31; sekä ohjusisku, jossa kuoli yksi ja haavoittui 26 siviiliä. Lisäksi Harkovassa tapahtui rypälepommiräjähdyks, jossa kuoli yksi ja haavoittui 120 siviiliä. Harkovassa tehtiin myös tuhoisia drooni-iskuja, joissa kuoli ainakin seitsemän ja loukkaantui 89 siviiliä.⁵⁸

4. Sisäisesti siirtymään joutuneet (IDPs)

4.1. Yleinen tilanne

Ukrainassa on meneillään laajamittainen siirtolaiskriisi.⁵⁹ Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (IOM) arvioi huhtikuussa 2025 sisäisesti siirtymään joutuneita⁶⁰ olevan 3 757 000.⁶¹ Noin kolmannes heistä asuu rintamalinja-alueilla.⁶² Vuoden 2024 aikana sisäisesti siirtymään joutuneiden määrä

⁵⁶ ACLED 24.4.2025; ACLED 23.4.2025; ACLED 16.4.2025; ACLED 10.4.2025; ACLED 3.4.2025; ACLED 26.3.2025; ACLED 19.3.2025.

⁵⁷ ACLED 23.4.2025; ACLED 16.4.2025.

⁵⁸ ACLED 24.4.2025; ACLED 23.4.2025; ACLED 16.4.2025.

⁵⁹ OCHA 01/2025b, s. 12.

⁶⁰ IOM:n raportoinnissaan käyttämät termit: sisäisesti siirtymään joutuneet (De facto IDP's), jotka ovat paenneet kotialueeltaan tai kodistaan helmikuun 2022 suurhyökkäyksen jälkeen riippumatta siitä, onko henkilö virallisesti rekisteröinyt IDP-statustaan; palaajia (Returnees) ovat sekä ulkomailta Ukrainaan että Ukrainan sisällä omalle kotialueelleen vähintään kahden viikon poissaolon jälkeen palanneet henkilöt; sekä muu väestö (Non-displaced population), eli asuinpaikalleen jääneet tai asuinpaikaltaan sodasta riippumattomista syistä lähteneet (IOM 17.1.2025a, s. 1).

⁶¹ IOM 17.4.2025, s. 2.

⁶² IOM [päivitetty 28.2.2025]; IOM 18.12.2024.

laski hieman (10 %), minkä arvioidaan johtuvan siitä, että lasten syntymiä rekisteröidään aiempaa vähemmän, ja samaan aikaan maan itäosissa kuolleisuusluvut ovat kasvaneet.⁶³ Noin puolet sisäisesti siirtymään joutuneista asuu Dnipropetrovskin, Harkovan ja Kiovan alueilla sekä Kiovan kaupungissa.⁶⁴ OCHA:n mukaan sisäisesti siirtymään joutuneista hälyttävän suuri määrä (82 %) on ollut kotialueeltaan siirtyneenä yli vuoden.⁶⁵ Huhtikuussa 2025 noin 66 % sisäisesti siirtymään joutuneista oli ollut siirtyneenä yli kaksi vuotta, mikä kuvastaa pakolaiskriisin pitkittymistä.⁶⁶ Sisäisesti siirtymään joutuneista 83 % on rekisteröinyt virallisesti sisäisesti siirtymään joutuneen asemansa. Virallinen rekisteröinti oli yleisimmin kunnossa Ukrainan itäisellä makroalueella⁶⁷, kun taas esimerkiksi Kioassa se puuttui selvästi useammalta.⁶⁸

Valtaosa sisäisesti siirtymään joutuneista on paennut kotialueeltaan heti keväällä 2022, mutta UNHCR toteaa helmikuussa 2025, että edellisen puolen vuoden aikana maan itä- ja pohjoisosissa kulkevilla rintama-alueilla on evakuoitu yli 200 000 ihmistä.⁶⁹ Rintamalinja on laajentunut elokuusta 2023 lähtien. Väkivalta on lisääntynyt Harkovan, Sumyn ja Tšernihivin alueilla ja joukkoevakuointeja niillä on jatkettu.⁷⁰ Donetsk, Harkovan, Hersonin, Sumyn ja Zaporizžjan alueilla vuonna 2024 tapahtuneet väkivaltaisuudet ajoivat lisää ihmisiä pois kodeistaan. Näiltä alueilta siirrettiin vuonna 2024 touko-lokakuun välisenä aikana lähes 163 000 ihmistä viranomaisten järjestämissä evakuoinneissa. Evakuointien riski rintamalinja-alueilla säilyy, mikäli sota ja taistelut jatkuvat ja rintamalinja laajenee edelleen.⁷¹

Vuonna 2025 arviolta noin 3,5 miljoonaa sisäisesti siirtymään joutunutta henkilöä on humanitaarisen avun tarpeessa.⁷² Pitkittynyt sisäinen siirtolaisuus on pahentanut monen talousahdinkoa. Monet sisäisesti siirtymään joutuneet ovat menettäneet työpaikkansa ja säästönsä, mikä aiheuttaa heille merkittäviä taloudellisia haasteita.⁷³ Kotialueeltaan paenneista 60 % haluaisi palata kotialueelleen, mutta yleinen epävarmuus, asuntopula ja työmahdollisuuksien rajallisuus estävät palaamisen.⁷⁴

4.2. Sisäisesti siirtymään joutuneiden määrä alueittain

Huhtikuussa 2025 sisäisesti siirtymään joutuneita oli 3 757 000 ja palaaajia 4 137 000.⁷⁵ Suurin osa sisäisesti siirtymään joutuneista asuu tällä hetkellä Dnipropetrovskin (16 %) ja Harkovan (12 %) alueilla sekä Kiovan kaupungissa (10 %) ja Kiovan alueella (8 %) (Taulukko 9). Kaikista sisäisesti siirtymään joutuneista lähes kolmannes, noin 1 142 000 ihmistä, asuu rintamalinja-alueilla.⁷⁶

⁶³ OCHA 01/2025b, s. 15.

⁶⁴ OCHA 01/2025b, s. 12.

⁶⁵ OCHA 01/2025b, s. 8.

⁶⁶ IOM 17.4.2025, s. 2.

⁶⁷ Itäiseen makroalueeseen kuuluvat Dnipropetrovskin, Donetsk, Zaporizžjan, Luhanskin ja Harkovan alueet (IOM 19.9.2024, s. 7).

⁶⁸ IOM 19.9.2024, s. 2.

⁶⁹ UNHCR Ukraine 4.2.2025.

⁷⁰ OCHA 16.1.2025.

⁷¹ OCHA 01/2025b, s. 8, 12.

⁷² OCHA 16.1.2025.

⁷³ OCHA 01/2025b, s. 12.

⁷⁴ UNHCR Ukraine 4.2.2025.

⁷⁵ IOM 17.4.2025, s. 2, 14.

⁷⁶ IOM 17.4.2025, s. 2–3, 14; IOM 24.4.2025, s. 3.

Taulukko 9. Arviot sisäisesti siirtymään joutuneiden ja palaajien määrästä alueittain huhtikuussa 2025.

Alue	Sisäisesti siirtymään joutuneita	Palaajia
Dnipropetrovskin alue	588 000	276 000
Harkovan alue	463 000	608 000
Kiovan kaupunki	370 000	942 000
Kiovan alue	289 000	581 000
Odessan alue	202 000	186 000
Pultavan alue	178 000	55 000
Lvivin alue	157 000	85 000
Vinnytsjan alue	135 000	58 000
Mykolajivin alue	131 000	251 000
Sumyn alue	130 000	117 000
Tšerkasyn alue	123 000	44 000
Hmelnytskyin alue	89 000	31 000
Ivano-Frankivskin alue	86 000	45 000
Kirovohradin alue	84 000	23 000
Taka-Karpatian alue	72 000	12 000
Žytomyrin alue	70 000	106 000
Tšernihivin alue	65 000	193 000
Tšernivtsin alue	52 000	14 000
Rivnen alue	43 000	38 000
Volynian alue	38 000	49 000
Ternopilin alue	31 000	33 000

Luhanskin, Donetskien, Zaporizžjan ja Hersonin alueilla oleskelevien sisäisesti siirtymään joutuneiden ja palaajien määriä ei tilastoida, sillä alueet ovat joko täysin tai osittain Venäjän valtaamia, ja tutkimusotanta alueiden asukkaista olisi tilastoinnin kannalta epätarkka. Ukrainan viranomaisten mukaan Luhanskin, Donetskien, Zaporizžjan ja Hersonin alueet ovat rintamalinja-alueita. Krimin autonomista tasavaltaa, Sevastopolin kaupunkia ja Luhanskin aluetta koskevia lukuja ei ole lainkaan saatavilla.⁷⁷ IOM on esittänyt tammikuussa 2025 julkaisemassaan raportissa prosentuaalisia arvioita Donetskien, Hersonin ja Zaporizžjan alueilla asuvien sisäisesti siirtymään joutuneiden henkilöiden sekä palaajien osuudesta väestössä (Taulukko 10).⁷⁸

⁷⁷ IOM 17.1.2025a, s. 3, 13; IOM 17.4.2025, s. 3, 14.

⁷⁸ IOM 17.1.2025b, s. 11, 17, 47; IOM 17.4.2025, s. 14.

Taulukko 10. Arvio sisäisesti siirtymään joutuneen väestön ja palaaajien osuudesta Venäjän osittain tai kokonaan miehittämillä alueilla vuonna 2025.

Alue	Sisäisesti siirtymään joutuneita	Palaaajia
Donetskin alue	12 %	27 %
Hersonin alue	12 %	27 %
Zaporizžjan alue	22 %	13 %
Luhanskin alue	NA	NA
Krimin autonominen tasavalta ja Sevastopolin kaupunki	NA	NA

Sisäisesti siirtymään joutuneista noin 2,8 miljoonaa (77 %) on lähtöisin rintamalinja- ja raja-alueilta. Sisäisesti siirtymään joutuneista 28 % on lähtöisin Donetskin, 20 % Harkovan, 12 % Hersonin, 11 % Zaporizžjan ja 6 % Luhanskin alueelta.⁷⁹ Pääasiallinen siirtymäsuunta on Donetskin alueelta Dnipropetrovskin alueelle ja Kiovan kaupunkiin.⁸⁰ Arviolta kolmannes, noin 1 142 000 ihmistä, kaikista sisäisesti siirtymään joutuneista asuu rintamalinja-alueilla.⁸¹ Valtaosa, 73 %, sisäisesti siirtymään joutuneista on siirtynyt kotialueeltaan toiselle alueelle, ja noin neljännes oman kotialueensa sisällä. Eniten kotialueelta joudutaan siirtymään Donetskin, Zaporizžjan ja Harkovan alueilla. Sisäisesti siirtymään joutuneiden nykyisen oleskelualueen perusteella vaikuttaa siltä, että ihmiset haluavat yleisesti ottaen pysytellä lähellä kotialuettaan.⁸² Yli kaksi vuotta maan sisällä siirtyneenä olleet oleskelevat useimmiten Kiovan kaupungissa sekä Lvivin, Zaporizžjan ja Kiovan alueilla. Useimmat heistä ovat alun perin lähtöisin Luhanskin ja Zaporizžjan alueilta.⁸³ Valtaosa (70 %) sisäisesti siirtymään joutuneista aikoi pysyä nykyisellä asuinpaikallaan ainakin seuraavan kolmen kuukauden ajan. Kiovassa, Odessassa ja Kiovan alueella asuvista sisäisesti siirtymään joutuneista useimmat aikoiivat pysyä nykyisellä asuinpaikallaan. Harkovan alueella asuvista sisäisesti siirtymään joutuneista 64 % aikoi pysyä toistaiseksi alueella, ja noin 20 % aikoi palata kotialueelleen.⁸⁴

4.3. Tukimuodot

Virallisesti asemansa rekisteröineet sisäisesti siirtymään joutuneet henkilöt ovat oikeutettuja valtion tarjoamaan toimeentuloavustukseen. Sisäisesti siirtymään joutuneeksi voi rekisteröityä virallisesti joko paikallistoimistoissa tai sähköisesti Diia-sovelluksessa. Aikuisille sisäisesti siirtymään joutuneille maksettava kuukausittainen käteistuki on tällä hetkellä 2 000 UAH (noin 45 EUR),

⁷⁹ IOM 17.1.2025a, s. 4.

⁸⁰ IOM 17.1.2025a, s. 2–3.

⁸¹ IOM 17.4.2025, s. 2–3.

⁸² IOM 17.1.2025a, s. 4.

⁸³ IOM 17.1.2025a, s. 5.

⁸⁴ IOM 17.1.2025a, s. 6.

vammaisille henkilöille ja lapsille 3 000 UAH (noin 66 EUR).⁸⁵ Huhtikuussa 2024 tehdyn järjestelmäpäivityksen jälkeen sisäisesti siirtymään joutuneet ovat voineet rekisteröityä virallisesti ja hakea samanaikaisesti Diia-järjestelmän kautta rahallista tukea koko perheelle yhdellä hakemuksella. Sähköisen järjestelmän kautta rekisteröityneet henkilöt saavat sisäisesti siirtymään joutuneen statuksen vahvistavan todistuksensa Diia-sovellukseen. Rahalliset tuet maksetaan ePidtrymka-kortille (ukr. ЄПідтримка).⁸⁶ Ukrainan sosiaaliministeriön kanssa yhteistyössä toteutettu tutkimus osoittaa, että sisäisesti siirtymään joutuneet eivät usein ole tietoisia tai heillä on väärää tietoa heille kuuluvista sosiaalietuuksista ja niihin oikeuttavista kelpoisuusperusteista.⁸⁷ Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun (UNHCR) ja Ukrainan digitalisaatiosta vastaavan ministeriön yhteistyössä toteuttaman sähköisen oppimisalustan avulla pyritään kouluttamaan sisäisesti siirtymään joutuneiden neuvostoja (IDP Councils) muun muassa projektikehityksen ja viestinnän aloilla.⁸⁸

Maaliskuussa 2024 voimaan astuneiden, sisäisesti siirtymään joutuneille myönnettävän toimeentuloavustuksen myöntämiskriteereihin tehtyjen lakimuutosten seurauksia arvioivassa IOM:n raportissa todetaan, että miltei 1,4 miljoonaa (39 %) sisäisesti siirtymään joutunutta menetti lakimuutoksen myötä aiemmin saamansa tuen. Heistä merkittävä osa on edelleen haavoittuvassa asemassa. Maaliskuussa 2024 voimaan astunutta lakimuutosta päivitettiin elokuussa 2024 siten, että voimassa olevat myöntämiskriteerit pidettiin ennallaan, ja maaliskuussa 2024 toimeentuloavustukselleen jatkoaikaa saaneiden ryhmien tukemista jatkettiin automaattisesti vielä puoli vuotta, helmikuuhun 2025 saakka.⁸⁹ Lakimuutoksen tavoitteena on kohdentaa apu aiempaa tehokkaammin kaikkein heikoimmassa asemassa oleville asettamalla tukien myöntämisessä etusijalle sisäisesti siirtymään joutuneet, alle 9 444 UAH (noin 230 EUR) per henkilö tienaavat kotitaloudet, joissa on eläkeläisiä, hoitovastuussa olevia, vammaisia henkilöitä sekä muulla tavoin haavoittuvassa asemassa olevia huollettavia henkilöitä.⁹⁰ Avustuksensa menettäneistä sisäisesti siirtymään joutuneista kotitalouksista noin kolmanneksella tulot olivat alle vähimmäisruokakorin arvon ja minimitulorajan. Rintamalinja-alueilla asuvista sisäisesti siirtymään joutuneista kolmannes, noin 419 000 ihmistä, menetti lakimuutoksen myötä toimeentuloavustuksensa. Myös kotialueelleen palanneista noin kolmannes ilmoitti menettäneensä avustuksen.⁹¹

Sisäisesti siirtymään joutuneille humanitaarinen apu on elintärkeää, ja heistä noin 40 % on erityisen riippuvainen avusta. Kotialueelle palaajista 19 % ja kotialueelleen jääneistä 13 % koki olevansa avusta erityisen riippuvainen.⁹² UNHCR tukee haavoittuvassa asemassa olevia sisäisesti siirtymään joutuneita henkilöitä käteisapuohjelman puitteissa. Avun piiriin voi hakeutua UNHCR:n keskuksissa, ja käteisapua maksetaan viimeisen kuuden kuukauden sisällä siirtymään joutuneille. UNHCR vierailee säännöllisesti syrjäisemmillä alueilla, joilla ihmisillä ei ole pääsyä UNHCR:n keskuksiin. UNHCR:n avun kohteena ovat sisäisesti siirtymään joutuneet ja pysyväille asuinpaikalleen palanneet sekä ihmiset, joihin sota on vaikuttanut Dnipropetrovskin, Pultavan,

⁸⁵ UNHCR 2025.

⁸⁶ UNDP 9.4.2024.

⁸⁷ Fastovets, Konstantin 13.1.2025.

⁸⁸ UNHCR Ukraine 15.1.2025.

⁸⁹ IOM 19.9.2024, s. 1, 5.

⁹⁰ IOM 19.9.2024, s. 4.

⁹¹ IOM 19.9.2024, s. 1–2.

⁹² OCHA 01/2025b, s. 12, 15–16.

Odessan, Zaporizžjan, Kirovohradin, Tšerkasyn, Harkovan, Tšernihivin, Sumyn, Mykolajivin ja Hersonin alueilla. Käteistuki on jokaista perheenjäsentä kohden 3 600 UAH (noin 80 EUR).⁹³

Sisäisesti siirtymään joutuneet voivat saada humanitaarista, oikeusopillista ja psykologista tukea kansalaisjärjestöiltä ja valtiollisilta toimijoilta, eläkettä ja sosiaalietuisuuksia helpotetussa menettelyssä sekä ilmaista julkista oikeusapua. Esikoulussa ja kouluissa olevat sisäisesti siirtymään joutuneet lapset voivat saada ilmaisen aterian, ja opiskelijat voivat saada opintotukea korkeakoulututkinnon suorittamiseen valtion korkeakouluissa. Kansainväliset humanitaariset järjestöt tarjoavat tukea tietyille sisäisesti siirtymään joutuneiden ryhmille.⁹⁴

4.4. Asuminen

Sisäisesti siirtymään joutuneilla on vaikeuksia löytää asuinpaikkaa, sillä ryhmämajoituspaikat ovat täynnä ja suuremmissa kaupungeissa asuntomarkkinatilanne on hankala. Danish Refugee Council -kansalaisjärjestö toteaa helmikuussa 2025, että rintamalinjan liikkua ennakoimattomasti myös evakuinteja joudutaan tekemään todennäköisesti lisää. Monet sisäisesti siirtymään joutuneet majoittuvat pakon edessä syrjäisille alueille huonojen kulkuyhteyksien päähän. Osa ihmisistä on joutunut siirtymään sisäisesti väkivaltaisuuksien tieltä jo useamman kerran.⁹⁵ Sisäisesti siirtymään joutuneilla on muuta väestöä enemmän haasteita löytää kohtuuhintainen ja turvallinen asunto.⁹⁶ Sisäisesti siirtymään joutuneille myönnettävän toimeentuloavustuksen myöntämiskriteereihin maaliskuussa 2024 tehtyjen lakimuutoksen myötä monen sisäisesti siirtymään joutuneen henkilön toimeentuloavustus lakkautettiin. Tuen loppuminen on vaikuttanut asumiseen, ja monet vuokralla asuvat sisäisesti siirtymään joutuneet ovat esimerkiksi jättäneet vuokranmaksuja välistä tai muuttaneet huonokuntoisempaan asuntoon.⁹⁷

Tammikuussa 2025 Ukrainassa käynnistettiin sisäisesti siirtymään joutuneille suunnattu uusi vuokra-asumistuen valtiollinen tukimekanismi. Tukimekanismin tavoitteena on tarjota kohdennettua tukea sodan vuoksi kotinsa menettäneille tai kodistaan lähtemään joutuneille, sekä tukea heidän integroitumistaan uuteen asuinpaikkaan. Viranomaisten mukaan ensimmäinen perhe sai vuokra-asumistukea Taka-Karpatian alueella helmikuun alussa 2025. Tukimekanismia kehitetään ja laajennetaan, ja sen tarkoitus on tukea vuokralaisten lisäksi myös sisäisesti siirtymään joutuneille asuntoja vuokraavia vuokranantajia.⁹⁸ The Right to Protection -hyväntekeväisyysjärjestö on toteuttanut sisäisesti siirtymään joutuneille suunnattua vuokratukiohjelman Vinnjtsjan ja Dnipropetrovskin alueilla vuonna 2024.⁹⁹ Lisäksi sisäisesti siirtymään joutuneilla on mahdollisuus hakea edullista asuntolainaa Diia-järjestelmän kautta.¹⁰⁰ UNHCR tukee sodassa kotinsa menettäneitä asuinrakennusten korjaamisessa sekä pidempiaikaisen majoituksen tarpeessa olevia sisäisesti siirtyneitä olevia ihmisiä.¹⁰¹

⁹³ UNHCR 2025.

⁹⁴ Stabilization Support Services 16.7.2024.

⁹⁵ DRC 21.2.2025.

⁹⁶ IOM 17.1.2025a, s. 8.

⁹⁷ IOM 19.9.2024, s. 6; IOM 17.1.2025a, s. 11.

⁹⁸ Council of Europe Office in Ukraine 7.2.2025.

⁹⁹ Visit Ukraine 4.10.2024.

¹⁰⁰ Visit Ukraine 7.7.2024.

¹⁰¹ UNHCR Ukraine 09/2024.

Helmikuussa 2025 toiminnassa olevia sisäisesti siirtymään joutuneille tarkoitettuja ryhmämajoituspaikkoja oli yhteensä 1 612 (Taulukko 11).¹⁰²

Taulukko 11. Toiminnassa olevat ryhmämajoituspaikat alueittain helmikuussa 2025.

Alue	Toiminnassa olevat ryhmämajoituspaikat
Dnipropetrovskin alue	194
Taka-Karpatian alue	154
Lvivin alue	131
Tšernivtsin alue	99
Ivano-Frankivskin alue	92
Kirovohradin alue	90
Hmelnytskyin alue	89
Pultavan alue	89
Harkovan alue	86
Vinnytsjan alue	84
Rivnen alue	72
Tšerkasyn alue	70
Ternopilin alue	67
Zaporizžjan alue	62
Odessan alue	48
Kiovan alue	47
Volynian alue	43
Žytomyrin alue	32
Sumyn alue	20
Mykolajivin alue	18
Tšernihivin alue	11
Kiovan kaupunki	5
Donetskin alue	5
Hersonin alue	4
Yhteensä	1 612

Alun perin asuntoloiksi, kouluiksi ja terveyskeskuksiksi rakennettuja ryhmämajoituspaikkoja ei ole suunniteltu pitkäaikaiseen asumiseen, ja siksi olosuhteet niissä tällä hetkellä asuville ovat puutteelliset.¹⁰³ Humanitaarista dataa keräävän REACH-järjestön ryhmämajoituspaikkoja

¹⁰² REACH 20.2.2025.

¹⁰³ OCHA 01/2025b, s. 45.

vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä tarkastelevan raportin¹⁰⁴ mukaan laissa asetettuihin vähimmäisvaatimuksiin ylsi 73 % raportissa tarkastelluista ryhmämajoituspaikoista.¹⁰⁵ Sisäisesti siirtymään joutuneista 79 000¹⁰⁶ kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevaa ihmistä asuu Ukrainan 23 eri alueella ja Kiovan kaupungissa sijaitsevilla ryhmämajoituspaikoissa.¹⁰⁷ Ryhmämajoituspaikoissa asuvista valtaosa (64 %) on naisia, useimmiten yksinhuoltajia (97 %).¹⁰⁸ Sisäisesti siirtymään joutuneet asuvat ryhmämajoituspaikoissa useimmiten Dnipropetrovskin ja Lvivin alueilla (Taulukko 12).¹⁰⁹

Taulukko 12. Ryhmämajoituspaikoissa asuvien sisäisesti siirtymään joutuneiden määrä (%) alueittain marraskuussa 2024.

Makroalue	Alue	Ryhmämajoituspaikoissa asuvien osuus (%)
Läntinen	Lvivin alue	12 %
	Taka-Karpatian alue	6 %
	Tšernivtsin alue	6 %
	Hmelnytskyin alue	5 %
	Ivano-Frankivskin alue	3 %
	Rivnen alue	3 %
	Ternopilin alue	2 %
	Volynian alue	2 %
Itäinen	Dnipropetrovskin alue	16 %
	Harkovan alue	8 %
	Zaporizžjan alue	6 %
	Donetskin alue	1 %
Keskinen	Pultavan alue	7 %
	Kirovohradin alue	5 %
	Tšerkasyn alue	4 %

¹⁰⁴ Vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä toteutetussa tarkastelussa oli mukana 1 242 ryhmämajoituspaikkaa, joiden majoituskapasiteetti oli yhteensä 88 823 henkilöä (REACH 01/2025, s. 2).

¹⁰⁵ REACH 01/2025, s. 1.

¹⁰⁶ Luku 79 000 on raportointihetkellä ryhmämajoituspaikoissa asuvien määrä, mutta luku vaihtelee sen mukaan, kun ihmisiä saapuu ja poistuu niistä. Ryhmämajoituspaikkojen kautta tukea saaneiden ihmisten kokonaismäärä vuoden aikana on näin ollen suurempi kuin raportoinnissa ilmoitettu senhetkinen asukkaiden lukumäärä (OCHA 01/2025b, s. 98).

¹⁰⁷ OCHA 01/2025b, s. 8.

¹⁰⁸ OCHA 01/2025b, s. 45.

¹⁰⁹ REACH 24.11.2024.

	Vinnytsjan alue	4 %
Pohjoinen	Kiovan alue	6 %
	Kiovan kaupunki	1 %
	Tšernihivin alue	1 %
	Žytomyrin alue	1 %
	Sumyn alue	1 %
Eteläinen	Odessan alue	2 %
	Mykolajivin alue	1 %
	Hersonin alue	0 %

Ryhmämajoituspaikoissa asuvilla suojan saanti on riittämätöntä, ja mahdollisuudet saada erilaisia palveluja ovat rajalliset. Monet ryhmämajoituspaikoissa asuvat ovat suurelta osin riippuvaisia humanitaarisesta avusta.¹¹⁰ Kesällä 2024 ryhmämajoituspaikoissa asuvilla raportoitiin olevan moninaisia tarpeita eikä muuta asuinpaikkavaihtoehtoa. Merkittävä osa ryhmämajoituspaikoista majoittaa pitkäaikaisia, yli 17 kuukautta majoittuvia asukkaita (79 %). Ryhmämajoituspaikoista miltei puoleen (46 %) saapuu edelleen uusia asukkaita, mukaan lukien vastikään evakuoituja. Vuonna 2024 paikallisviranomaisten ylläpitämien Transit-keskusten tarve kasvoi, ja niiden palveluja käytti 25 000 evakuoitua.¹¹¹

REACH-järjestön mukaan vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä ryhmämajoituspaikoissa majoitettiin yli 10 693 uutta majoittujaa, joista lähes 8 879 (68 %) oli hiljattain evakuoitu tai jotka olivat omatoimisesti evakuoituneet riskialueilta. Syy ryhmämajoituspaikkaan saapumiselle oli useimmiten rintamalinjan läheisyys (65 %), kodin tuhoutuminen tai vaurioituminen (50 %), kyvyttömyys maksaa vuokraa (42 %) tai tarve lähteä kodista miehityksen vuoksi (29 %). Uusia majoittujia vastaanottaneiden ryhmämajoituspaikkojen johtajien mukaan 5 % uusista majoittujista ilmoitti saapumisensa syyksi vuokranmaksukyvyttömyyden, sillä heidän toimeentuloavustuksensa oli lakkautettu. Joka kymmenes ryhmämajoituspaikan johtaja ilmoitti veloittavansa majoituksesta, useimmiten Dnipropetrovskin (28 %), Odessan (21 %) ja Žytomyrin (21 %) alueilla. Kuukausittainen veloitus majoittajaa kohti oli keskimäärin 1 484 UAH (noin 35 EUR).¹¹²

Vuonna 2025 ryhmämajoituspaikoille annettavan avun painopiste on maan itä- ja eteläosissa rintamalinja-alueilla sijaitsevien toimintojen tukeminen. Maan länsi- ja keskiosissa tuetaan ryhmämajoituspaikkojen asianmukaista ja vastuullista sulkemista sekä paikallisviranomaisia toimintaansa jatkavien pitkäaikaisempien ryhmämajoituspaikkojen toiminnan jatkamisessa. Painopiste on hätävalmiustoiminnassa sekä valmiuksissa vastata vastikään sisäisesti siirtymään joutuneiden ja evakuoitujen ihmisten välittömiin tarpeisiin Transit-keskuksissa ja ryhmämajoituspaikoissa.¹¹³

¹¹⁰ OCHA 01/2025b, s. 12, 15–16.

¹¹¹ OCHA 01/2025b, s. 45.

¹¹² REACH 01/2025, s. 1–5.

¹¹³ OCHA 01/2025b, s. 46.

4.5. Työllisyys, toimeentulo ja hyödykkeet

Sisäisesti siirtymään joutuneiden työttömyysluvut ovat muuta väestöä korkeammat ja heidän tulonsa ovat epäsäännöllisemmät, mikä lisää heidän haavoittuvuuttaan.¹¹⁴ Sisäisesti siirtymään joutuneilla naisilla työllistyminen on selkeästi miehiä hankalampaa. Sisäisesti siirtymään joutuneista miehistä 71 % ja naisista 48 % oli työllistynyt.¹¹⁵ REACH-järjestön mukaan työttömyys oli sisäisesti siirtymään joutuneissa kotitalouksissa puolet yleisempää (8 %) kuin muulla väestöllä (4 %). Puolella sisäisesti siirtymään joutuneista kotitalouksista oli vaikeuksia kattaa kotitalouden päivittäisiä menoja. Sisäisesti siirtymään joutuneilla toimeentulohaasteet ovat muuta väestöä hankalampia. Heidän tulonsa ovat epäsäännölliset, ja he turvautuvat muuta väestöä huomattavasti useammin valtion sosiaaliavustuksiin ja tukeen.¹¹⁶ Toimeentulon kannalta haavoittuvimmassa asemassa ovat sisäisesti siirtymään joutuneet; kotitaloudet, joissa on työttömiä, yksinhuoltajanaiset, vammaiset ja vanhukset.¹¹⁷ Palaajien kotitalouksilla raportoitiin olevan muuta väestöä enemmän selviytymiskykyä taloushaasteiden suhteen.¹¹⁸

Vastikään kotialueeltaan maan sisällä siirtymään joutuneista työttömiä oli 24 %, yli vuoden siirtyneenä olleista 13 %, eli huomattavasti vähemmän. Vastikään siirtymään joutuneilla ei usein ole uudella tuntemattomalla asuinpaikalla työllistymiseen tarvittavia sosiaalisia verkostoja tai resursseja. Työmarkkinoilla vallitseva eriarvoisuus on vaikuttanut suhteettoman paljon sisäisesti siirtymään joutuneisiin, naisiin ja heikoimmassa asemassa oleviin. Työiässä olevien sisäisesti siirtymään joutuneiden työttömyysaste on 15 %, selvästi kansallista keskitasoa (11 %) korkeampi.¹¹⁹

Merkittävä osa sisäisesti siirtymään joutuneista on taloudellisesti haavoittuvassa asemassa, sillä he eivät kykene ostamaan perushyödykkeitä.¹²⁰ Sisäisesti siirtymään joutuneiden tarpeet ovat samankaltaisia eri puolilla maata, vaikka akuuteimpiin tavaroihin ja palveluihin liittyvissä tarpeissa oli alueellisia eroja.¹²¹ Sisäisesti siirtymään joutuneet ilmoittivat eniten puutteita varavirtalähteiden tai generaattorin, lääkkeiden, toimeentulomahdollisuuden, majoituksen, elintarvikkeiden, hygieniatuotteiden, vaatteiden ja muiden hyödykkeiden sekä terveysten palvelujen saannissa.¹²² Rintamalinjasta kaukana asuvat sisäisesti siirtymään joutuneet raportoivat yleensä asianmukaisten elinolosuhteiden ja asunnon puutteesta. Asunnon puute ja tarve korostui selkeimmin Kiovassa ja maan läntisillä alueilla oleskelevien sisäisesti siirtymään joutuneiden keskuudessa. Muualla kuin Kiovassa ja läntisillä alueilla asuvien tarpeet mukailivat yleisimpiä tarpeita, eli varavirtalähteiden tai generaattorin, toimeentulomahdollisuuden ja lääkkeiden puutetta. Akuuttia lääkkeiden tarvetta raportoitiin Kiovan kaupunkia lukuun ottamatta kaikilla Ukrainan alueilla. Rintamalinja-alueilla puutetta oli useimmiten varavirtalähteistä ja generaattoreista, rakennus- ja korjausmateriaaleista sekä koulunkäyntimahdollisuuksista.¹²³

¹¹⁴ IOM 19.9.2024, s. 6.

¹¹⁵ IOM 15.11.2025, s. 2.

¹¹⁶ REACH 02/2025, s. 8–9.

¹¹⁷ REACH 02/2025, s. 9.

¹¹⁸ REACH 02/2025, s. 8.

¹¹⁹ IOM 21.11.2024.

¹²⁰ IOM 17.1.2025a, s. 2.

¹²¹ IOM 17.1.2025a, s. 8.

¹²² IOM 17.4.2025, s. 9.

¹²³ IOM 17.1.2025a, s. 8–9.

Ulkomailta Ukrainaan palanneet sisäisesti siirtymään joutuneet ilmoittivat keskeisimmäksi haasteekseen varavirtalähteiden tai generaattorin, toimeentulomahdollisuuden, kohtuuhintaisen ja asianmukaisen asunnon sekä elintarvikkeiden puutteen. Useimmat ulkomailta palanneista pyrkivät mukautumaan haasteelliseen tilanteeseen, kun taas noin kolmasosa ilmoitti turvautuvansa humanitaariseen apuun.¹²⁴

4.6. Terveydenhuolto

Maailman terveysjärjestö (WHO) toteaa lokakuussa 2024 julkaistussa raportissa¹²⁵, että sisäisesti siirtymään joutuneilla on muuta väestöä huomattavasti enemmän haasteita terveydenhuoltopalveluihin pääsyssä ja lääkkeiden saannissa. Sisäisesti siirtymään joutuneiden keskuudessa terveydenhuoltopalveluihin pääsyn yleisen este on tiedon puute. Alle kuusi kuukautta siirtyneenä olleista joka viides vastaajista ei tiennyt perusterveydenhuoltopaikkansa sijaintia. Tietämys lisääntyy siirtolaisuuden jatkuessa, ja yli vuoden siirtyneenä olleiden keskuudessa joka kymmenes vastaaja ei tiennyt sijaintia.¹²⁶ Sisäisesti siirtymään joutuneista 9 % ilmoitti, ettei heillä ollut pääsyä perhelääkärille. Paikallisväestön keskuudessa luku oli 4 %.¹²⁷ Sisäisesti siirtymään joutuneet ilmoittivat muuta väestöä useammin, että apteekkien sulkeutuminen hankaloitti lääkkeiden saamista.¹²⁸ Heillä ei usein myöskään ollut tietoa esimerkiksi lääkitystä tarvitseville suunnatusta Affordable Medicines Programme -ohjelmasta.¹²⁹

Perusterveydenhuollon palvelujen saavutettavuudessa ei raportoitu eroja sisäisesti siirtymään joutuneiden ja paikallisväestön välillä. Molemmissa ryhmissä 8 % ilmoitti, ettei ollut saanut perusterveydenhuollon palveluja edellisen kolmen kuukauden aikana. Sisäisesti siirtymään joutuneet ilmoittivat paikallisväestöä useammin terveyspalvelujen saannin esteeksi hoidon korkean hinnan. Sisäisesti siirtymään joutuneet ilmoittivat huomattavasti paikallisväestöä useammin, ettei heille suostuttu tarjoamaan jotain terveydenhuoltopalvelua.¹³⁰ Kroonisista sairauksista kärsivien tai lasten terveydenhuoltopalveluihin pääsyssä ei havaittu merkittäviä eroja sisäisesti siirtymään joutuneiden ja paikallisväestön välillä.¹³¹

4.7. Sosiaaliset jännitteet

IOM:n helmikuussa 2025 julkaiseman tutkimusraportin mukaan valtaosa ukrainalaisista suhtautuu sisäisesti siirtymään joutuneisiin sekä palaajiin positiivisesti. Ukrainalaiset eivät näe sisäisesti siirtymään joutuneita sosiaalisena uhkana. Tutkimukseen vastaajista 13 % raportoi sosiaalisista jännitteistä eri ihmisryhmien välillä. Läntisen makroalueen kaupungeissa asuva väestö mainitsi jännitteet huomattavasti useammin kuin maaseudulla asuva väestö. Eniten jännitteitä raportoitiin Lvivin, Ternopilin ja Ivano-Frankivskin alueilla. Näillä kolmella läntisellä alueella jännitteet saattavat selittyä osittain sillä, että miltei kaikki alueella oleskelevat sisäisesti siirtyneet

¹²⁴ IOM 17.1.2025a, s. 5, 10.

¹²⁵ WHO haastatteli tutkimukseensa 4 000 ihmistä eri puolilla Ukrainaa (WHO 10/2024, s. iii). WHO on raportoinut syyskuusta 2022 lähtien säännöllisesti (julkaistu 09/2022; 12/2022; 04/2023; 10/2023; 04/2024 ja 10/2024) Ukrainan terveydenhuollon saavutettavuudesta (WHO 04/2024, s. iii).

¹²⁶ WHO 10/2024, s. iii, 2, 10.

¹²⁷ WHO 10/2024, s. 11.

¹²⁸ WHO 10/2024, s. 48.

¹²⁹ WHO 10/2024, s. 2.

¹³⁰ WHO 10/2024, s. 17.

¹³¹ WHO 10/2024, s. 20, 24.

ovat alun perin lähtöisin joltain muulta alueelta. Esimerkiksi Harkovan alueella jännitteistä raportoi vain noin joka kymmenes vastaaja, mutta alueella asuvista sisäisesti siirtyneistä vain pieni osa olikin lähtöisin muualta. Erityisen positiivista suhtautuminen muulta saapuneisiin oli Dnipropetrovskin ja Odessan alueilla. Itä-Ukrainasta lähtöisin olevia, venäjänkielisiä ukrainalaisia tai sisäisesti siirtymään joutuneita ei koeta uhkana, ja erityisesti sisäisesti siirtymään joutuneet hyväksytään osaksi vastaanottavaa yhteisöä joka puolella Ukrainaa. Sosiaalisia jännitteitä koetaan todennäköisimmin alueilla, joissa väestörakenne on heterogeenisempi, kuten Lvivin alueella. Erään Lvivin alueella toteutetun tutkimuksen mukaan muun muassa ukrainan kielen puhumista pidetään keskeisenä yhdistävänä seikkana sisäisesti siirtymään joutuneita vastaanottavissa yhteisöissä. Useimmiten jännitteiden syyn raportoitiinkin liittyvän kieleen, sillä Ukrainan itäosista lähtöisin olevat ihmiset puhuvat hyvin usein venäjän kieltä. Lisäksi eriävät poliittiset näkemykset sekä sisäisesti siirtymään joutuneen henkilön epäasiallinen käytös vastaanottavassa yhteisössä mainittiin jännitteiden syyksi.¹³²

Jännitteet ilmenevät useimmiten sisäisesti siirtymään joutuneisiin kohdistuvana syrjintänä sekä erinäisinä välikohtauksina. Sisäisesti siirtymään joutuneista 19 % ja palaajista 13 % ilmoitti, että heidän kotitalouteensa kuuluva henkilö oli kokenut syrjintää sen vuoksi, ettei ollut "paikallinen". Useimmiten syrjintä tapahtui vuorovaikutustilanteissa paikallisten asukkaiden kanssa, ja joskus viranomaisten kanssa asioidessa. Humanitaarisen avun saamisen yhteydessä syrjintää ilmoitti kokeneensa 18 % sisäisesti siirtymään joutuneista. Erityisesti yli 60-vuotiaat kokivat näissä tilanteissa syrjintää. Jännitteistä raportoineesta paikallisväestöstä 30 % koki, että jännitteiden syy oli nimenomaan sisäisesti siirtymään joutuneiden epäasiallinen käytös.¹³³

4.8. Palaajat

Huhtikuussa 2025 palaajia raportoitiin olevan yhteensä noin 4,1 miljoonaa, joista miltei puolet oli palannut eri alueelta, ja vain noin neljännes oman kotialueensa sisällä. Palaajat suuntasivat useimmiten Kiovaan sekä Harkovan, Kiovan, Dnipropetrovskin ja Mykolajivin alueille.¹³⁴ Suoraan ulkomailta, useimmiten Puolasta, Saksasta ja Tšokeistä, palanneita oli hieman yli miljoona. Ulkomailta palaavat suuntasivat asumaan melko tasaisesti eri makroalueille. Ulkomailta palaavat olivat useimmiten rahallisen tuen, terveydenhuoltopalveluiden, yleisen informaation, lääkkeiden, pitkäaikaisen majoituksen sekä hygieniatuotteiden tarpeessa.¹³⁵ Suurin riippuvuus ulkopuolisesta avusta on Donetsk, Hersonin ja Mykolajivin alueille palanneiden keskuudessa.¹³⁶ Kotialueelleen palavien keskuudessa yleisin vetovoimatekijä oli tunneperäiset syyt, perheen ja ystävien läheisyys sekä paremmat toimeentulomahdollisuudet. Palaajien keskuudessa keskeisin yksittäinen työntekijä aiemmalta asuinpaikkakunnalta poismuutolle oli ansainta- ja työmahdollisuuksien puute.¹³⁷

Vuoden 2024 toisella puoliskolla Ukrainan rajanylityspaikoilla toteutettu tutkimus osoittaa, että Ukrainaan saapuvista vain yksittäiset henkilöt ovat palaamassa pysyvästi. Miltei kaikki ukrainalaisten kotimaahansa tekemät matkat olivat lyhyitä vierailuja tai väliaikaisia oleskeluja.

¹³² IOM 11.2.2025, s. 2–5.

¹³³ IOM 11.2.2025, s. 2, 6–7.

¹³⁴ IOM 24.4.2025, s. 4–5.

¹³⁵ IOM 24.4.2025, s. 4, 7.

¹³⁶ OCHA 01/2025b, s. 12, 15–16.

¹³⁷ IOM 15.11.2025, s. 5.

Useimmiten vierailun syy oli perheenjäsenen luona vierailu, asiakirjojen uusiminen tai terveydenhuolto. Valtaosa maahan saapuvista suuntasi vierailulla kotialueelleen.¹³⁸

5. Humanitaarinen tilanne ja peruspalveluiden saatavuus

5.1. Humanitaarinen tilanne yleisesti

Tammikuussa 2025 arviolta 12,7 miljoonaa ihmistä on akuutin humanitaarisen avun tarpeessa Ukrainassa.¹³⁹ Vuonna 2023 avun tarpeessa oli noin 14,6 miljoonaa ihmistä, eli määrä laski vuonna 2024 noin 13 %. Avuntarvitsijoiden määrän lasku selittyy pääosin sillä, että Kiovassa sekä Kiovan ja Lvivin alueilla humanitaarisen avun saanti ja sosioekonomiset olosuhteet ovat parantuneet.¹⁴⁰ Kiovan kaupungissa ja Kiovan alueella humanitaarisen avuntarpeen kriittisyys on yleisellä tasolla hieman pienentynyt.¹⁴¹ Avuntarpeen väheneminen esimerkiksi Sumyn ja Harkovan alueilla selittyy niille palaavien ihmisten määrän vähenemisellä, väestömäärän yleisellä vähenemisellä sekä kotialueilleen jääneiden ihmisten olosuhteiden kohentumisella.¹⁴² Venäjän miehittämällä alueilla noin miljoona ihmistä elää humanitaarisiin perusteisiin arvioiden katastrofaalisissa olosuhteissa.¹⁴³

Ukrainassa yli yhdeksän miljoonan ihmisen arvioidaan elävän köyhyydessä, mikä on 1,8 miljoonaa ihmistä enemmän kuin vuoden 2022 alussa. Naiset, lapset, vanhukset ja vammaiset henkilöt ovat erityisesti haavoittuvassa asemassa.¹⁴⁴ Lähes 3,47 miljoonaa pääosin maan koillis-, itä- ja eteläosissa asuvaa lasta on erityisen haavoittuvassa asemassa.¹⁴⁵ Köyhyysaste Ukrainassa nousee huomasti sisäisen siirtolaisuuden vuoksi.¹⁴⁶ Sisäisesti siirtymään joutuneita Ukrainassa on miltei 3,8 miljoonaa.¹⁴⁷ Kotialueelleen palanneita Ukrainassa on 4,3 miljoonaa, joista moni elää kuitenkin edelleen epävarmoissa olosuhteissa.¹⁴⁸

Sodan väkivaltaisuuDET eivät ole länsi- ja keskiosissa niin välittömiä kuin maan itä- ja eteläosissa, mutta niissäkin tapahtuu säännöllisesti ilmaiskuja. Lisäksi sisäisesti siirtymään joutuneiden ihmisten vastaanottaminen tuo lisäpainetta maan länsiosiin, joissa valtaosa sisäisesti siirtymään joutuneista majoittavista ryhmämajoituspaikoista sijaitsee.¹⁴⁹ Länsi-Ukrainan alueille on syntymässä avuntarpeen keskittymiä, jotka ovat seurausta alueille muuttaneiden sisäisesti siirtymään joutuneiden henkilöiden keskuudessa esiin nousevista, kuten toimeentuloon, suojeluun ja

¹³⁸ IOM 15.4.2025.

¹³⁹ OCHA 01/2025a, s. 3.

¹⁴⁰ OCHA 01/2025b, s. 15.

¹⁴¹ OCHA 01/2025b, s. 14.

¹⁴² OCHA 01/2025b, s. 15.

¹⁴³ OCHA 16.1.2025.

¹⁴⁴ IOM [päivitetty 28.2.2025].

¹⁴⁵ OCHA 01/2025b, s. 63.

¹⁴⁶ IOM 18.12.2024.

¹⁴⁷ IOM 17.4.2025, s. 2.

¹⁴⁸ IOM [päivitetty 28.2.2025].

¹⁴⁹ OCHA 01/2025b, s. 12.

terveydenhuoltoon liittyvistä, tarpeista.¹⁵⁰ Sodan seuraukset ovat selvemmin näkyvissä myös rintamalinja-alueiden ulkopuolella maan keski- ja länsiosissa, kuten Tšerkasyn, Pultavan ja Hmelnytskyin alueilla, joilta on raportoitu vuoteen 2023 verrattuna enemmän haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä.¹⁵¹

5.2. Humanitaarisen tilanteen kehittyminen vuonna 2024

Vuonna 2024 humanitaarisen tilanteen kehittymisen kannalta keskeisiä tapahtumia olivat iskut asutuskeskuksiin, minkä seurauksena siviilejä kuoli ja sähkö- ja vedentulo lakkasi monin paikoin. Kesään 2024 mennessä yli puolet sodan siviiliuhreista raportoitiin yli 10 kilometriä rintamalinjasta sijaitsevilla alueilla, mikä kuvaa sodan entistä laajempaa maantieteellistä ulottuvuutta. Maaliskuussa tehtiin yhdeksän laajempaa iskua kriittiseen infrastruktuuriin, ja miljoonia ihmisiä jäi ilman kriittisiä palveluja. Elokuusta 2023 lähtien rintamalinja on laajentunut, erityisesti Donetskin alueella ja Harkovan alueen pohjoisosassa. Kesällä Harkovan alueella tuhansia ihmistä joutui siirtymään lisääntyneiden väkivaltaisuuksien vuoksi kotialueeltaan, ja elokuussa Harkovan kaupunkiin tehtiin tuhoisa isku. Kesällä siviilejä kuoli ja loukkaantui muun muassa Kiovassa lastensairaalaan ja Donetskin Konstantinyivkassa supermarkettiin tehdyissä iskuissa. Elo-syyskuussa Donetskin alueelta evakuoitiin ihmisiä yhteensä yli 40:stä kaupungista ja kylästä. Tämän seurauksena esimerkiksi Pokrovskin kaupungin väkiluku pieneni merkittävästi. Lvivissä sekä Donetskin, Sumyn ja Zaporizžjan alueilla tehdyissä iskuissa kuoli ja loukkaantui siviilien lisäksi myös avustustyöntekijöitä ja sairaalahenkilökuntaa. Donetskin, Harkovan ja Zaporizžjan alueiden väestö on kärsinyt sotatoimista merkittävästi, erityisesti etulinjassa sijaitsevilla alueilla, kuten Donetskin alueella Bah'mutin ja Pokrovskin piireissä. Syksyllä väkivaltaisuuksien kiihtyivät, ja vuonna 2024 merkittävimmät siviileihin vaikuttaneet ja joukkoevakuoiteja aiheuttaneet välikohtaukset tapahtuivat Harkovan, Donetskin ja Sumyn alueilla touko-marraskuun aikana. Joulukuussa iskut Ukrainan energiainfrastruktuuriin aiheuttivat laajoja sähkökatkoja eri puolilla maata.¹⁵²

5.3. Humanitaarinen avuntarve alueittain

Vuonna 2025 akuutin humanitaarisen avun tarpeessa olevasta 12,7 miljoonasta ihmisestä on tavoitteena saavuttaa noin kuusi miljoonaa.¹⁵³ REACH-järjestön joulukuussa 2024 julkaiseman koosteen mukaan avun tarvetta raportoitiin miltei kaikkialla Ukrainassa. Kotitalouksista 81 % ilmoitti olevansa avun tarpeessa, ja 29 % ilmoitti avun tarpeen olevan äärimmäinen.¹⁵⁴ Vuonna 2024 humanitaarinen apu saavutti yli kahdeksan miljoonaa ihmistä eri puolilla Ukrainaa, erityisesti rintamalinja-alueilla.¹⁵⁵ Vaikka humanitaarisen avun tarvisijoiden kokonaismäärä on viimeisen vuoden aikana hieman vähentynyt, niin esimerkiksi keskisillä Kirovohradin, Pultavan ja Tšerkasyn alueilla avuntarvisijoita on nyt 895 000 enemmän.¹⁵⁶ OCHA arvioi tammikuussa 2025 humanitaarisen avun tarvisijoiden määrän olevan suurin Dnipropetrovskin, Harkovan, Zaporizžjan, Odessan ja Kiovan alueilla sekä Kiovan kaupungissa (Taulukko 13).¹⁵⁷

¹⁵⁰ OCHA 01/2025b, s. 15.

¹⁵¹ OCHA 01/2025b, s. 14.

¹⁵² OCHA 01/2025b, s. 8–9, 11; ACAPS 6.2.2025, s. 1.

¹⁵³ IOM 18.12.2024; OCHA 01/2025a, s. 3; OCHA 01/2025b, s. 22, 26.

¹⁵⁴ REACH Україна 12/2024, s. 1.

¹⁵⁵ OCHA 01/2025b, s. 4.

¹⁵⁶ OCHA 01/2025b, s. 15.

¹⁵⁷ OCHA 01/2025a, s. 3; OCHA 01/2025b, s. 22.

Taulukko 13. Arvio humanitaarisen avun tarvisijoiden määrästä alueittain ja tavoitemäärä heidän saavuttamiseksi tammikuussa 2025.

Alue	Arvio humanitaarisen avun tarvisijoista	Tavoite saavuttaa heistä (henkilöä)	Tavoite saavuttaa heistä (%)
Dnipropetrovskin alue	1 800 000	1 200 000	67 %
Harkovan alue	1 500 000	936 000	62 %
Zaporizžjan alue	1 000 000	554 000	55 %
Odessan alue	943 000	605 000	64 %
Kiova	901 000	219 000	24 %
Kiovan alue	738 000	223 000	30 %
Sumyn alue	589 000	290 000	49 %
Mykolajivin alue	545 000	405 000	74 %
Donetskin alue	538 000	394 000	73 %
Lvivin alue	417 000	49 000	12 %
Pultavan alue	367 000	184 000	50 %
Tšernihivin alue	361 000	226 000	63 %
Luhanskin alue	339 000	92 000	27 %
Vinnytsjan alue	322 000	32 000	10 %
Taka-Karpatian alue	299 000	49 000	16 %
Hmelnytskyin alue	268 000	89 000	33 %
Tšerkasyn alue	277 000	114 000	41 %
Kirovohradin alue	251 000	83 000	33 %
Žytomyrin alue	227 000	34 000	15 %
Ivano-Frankivskin alue	220 000	24 000	11 %
Ternopilin alue	192 000	32 000	17 %
Hersonin alue	141 000	126 000	89 %
Tšernivtsin alue	128 000	18 000	14 %
Volynian alue	128 000	12 000	9 %
Rivnen alue	113 000	46 000	41 %
Krimin autonominen tasavalta ja Sevastopolin kaupunki	NA	NA	NA

REACH-järjestön joulukuussa 2024 julkaiseman koosteen mukaan eniten apua tarvitaan toimeentuloon, suojeluun ja terveydenhuoltoon liittyen. Tärkeimpänä avun muotona pidettiin käteisapua. Lisäksi terveydenhuollon palvelujen, elintarvikkeiden, hygieniatuotteiden sekä toimeentulomahdollisuuden ja työpaikan tarjoaminen koettiin hyödyllisiksi avustuskeinoiksi.

Huolimatta merkittävistä ponnisteluista humanitaarisen avun tarjoamiseksi kotitalouksille, valtaosa ilmoitti, että viimeisen vuoden aikana avun saamisessa oli ollut puutteita ainakin yhdellä tarvealueella. Haavoittuvassa asemassa olevat, kuten sisäisesti siirtymään joutuneet, palaajat, vammaiset, maaseudun asukkaat, vanhukset sekä yksinhuoltajanaiset ilmoittivat huomattavasti useammin tyydyttymättömästä avutarpeesta. Valtaosa apua saaneista kotitalouksista ilmoitti kuitenkin olevansa tyytyväinen samaansa apuun, vaikka moni kokikin jääneensä annettuun apuun liittyvän päätöksenteon ulkopuolelle.¹⁵⁸

5.4. Humanitaarisen avuntarpeen kannalta kriittiset alueet

OCHA:n tammikuussa 2025 julkaiseman arvion mukaan kriittisin ja katastrofaalisin humanitaarinen tilanne on rintamalinja-alueella ja Donetskin, Dnipropetrovskin, Harkovan, Hersonin, Luhanskin ja Zaporizžjan alueilla. Kriittistä avuntarvetta on raportoitu myös Tšerkasyn, Mykolajivin ja Sumyn alueilla. Sumyn ja Tšernihivin alueilla humanitaarinen tilanne on huonontunut lisääntyneiden väkivaltaisuuksien vuoksi. Alueilta on jouduttu evakuoimaan heinäkuusta 2024 lähtien yli 20 000 ihmistä.¹⁵⁹ Maan eteläosassa Odessan ja Mykolajivin alueilla sekä alueiden varsinaiset asukkaat että alueilla oleskelevat sisäisesti siirtymään joutuneet ihmiset kärsivät vaikeista olosuhteista, sillä asuinrakennuksia on vaurioitunut ja terveydenhuollon palveluissa ja peruspalveluissa on saatavuushäiriöitä. Sisäisesti siirtymään joutuneet kärsivät näillä alueilla puutteesta hieman muuta väestöä enemmän. Harkovan ja Sumyn alueilla infrastruktuurituhojen vuoksi sekä terveydenhuollon ja mielenterveyshuollon palvelujen kriisiytyttyä humanitaarisen avuntarpeen olosuhteet ovat muuttuneet vakavasta äärimmäiseksi. Kirovohradin, Hmelnytskyin, Pultavan ja Tšerkasyn alueilla tilanne humanitaarisen avuntarpeen suhteen on muuttunut vakavaksi, erityisesti mielenterveyspalveluiden ja kiireellisen synnytushoidon saatavuushäiriöiden vuoksi.¹⁶⁰

REACH-järjestön mukaan akuuteinta avun tarve on raja-alueen ja rintamalinjojen¹⁶¹ läheisyydessä. Noin puolet humanitaarisen avun tarpeessa olevista ihmisistä asuu rintamalinjan lähellä ja raja-alueilla, missä ihmisten avun tarve on moninaisempi ja vakavampi. Myös alueet, joilla kulkee rintamalinjoja, ovat akuutimman avun tarpeessa kuin sellaiset raja-alueet, joilla rintamalinjaa ei ole. Humanitaarisen avun tarve on vakavin rintamalinjasta ja raja-alueesta enintään 50 kilometrin säteellä olevilla asuinalueilla, joiden asukkaista 28 %:lla on äärimmäinen tai täysi kyvyttömyys saada kaksi tai useampi avuntarve tyydytettävä. Äärimmäisen avun tarpeessa olevat kotitaloudet sijaitsivat pääosin Hersonin, Zaporizžjan, Donetskin, Harkovan ja Sumyn alueilla. Maan länsi- ja keskiosissa äärimmäisen avun tarpeesta ilmoitti noin 20 %. Äärimmäisen avun tarpeet liittyivät toimeentuloon, veteen, sanitaatioon ja hygieniaan sekä terveydenhuoltoon.¹⁶²

Haavoittuvimmassa asemassa olevasta noin 16,3 miljoonasta ihmisestä 78 % on sodan suorista vaikutuksista kärsiviä kotialueilleen jääneitä sekä niille palanneita ihmisiä. Rintamalinjan lähellä ja maan pohjoisosissa asuvat vanhukset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa, sillä elinolosuhteet heidän kotialueillaan ovat hyvin heikot, ja sotatoimien vaikutus arkeen on välitön.

¹⁵⁸ REACH Україна 12/2024, s. 1, 3–4, 6.

¹⁵⁹ OCHA 01/2025b, s. 14.

¹⁶⁰ OCHA 01/2025b, s. 14.

¹⁶¹ REACH-järjestö luokittelee raportissaan rintamalinja-alueiksi Dnipropetrovskin, Donetskin, Harkovan, Hersonin, Mykolajivin, Odessan and Zaporizžjan alueet, ja raja-alueiksi Tšernihivin, Pultavan and Sumyn alueet (REACH 12/2024, s. 10).

¹⁶² REACH Україна 12/2024, s. 1, 3–4; REACH 12/2024, s. 1–3, 5.

Haavoittuvimmassa asemassa olevista ihmisistä 22 % on sisäisesti siirtymään joutuneita. Heistä lähes miljoona on lapsia ja länsi- ja keskiosissa sijaitsevista ryhmämajoituspaikoissa asuvia ihmisiä. Ongelmia on havaittavissa enemmän myös Tšerkasyn, Pultavan ja Hmelnytskyin alueilla.¹⁶³

5.5. Tilanne vuoden 2025 alussa

Vuonna 2025 humanitaarisessa avustustyössä etusijalla ovat äärimmäisessä ja katastrofaalisessa tilanteessa rintamalinja-alueilla sekä niiden läheisyydessä asuvien ihmisten tarpeisiin vastaaminen. Humanitaarinen tilanne on huonontunut rintamalinjan varrella sijaitsevilla alueilla sekä maan pohjoisrajalla. Muilla Ukrainan alueilla priorisoidaan avuntarvekeskittymien humanitaarinen avustaminen. Palvelujen saatavuuden todetaan parantuneen suurimmissa kaupungeissa Kioassa ja Lvivissä.¹⁶⁴

ACAPS-järjestön sivustollaan kuukausittain päivittämässä interaktiivisissa kartoissa kuvataan Ukrainan humanitaarisen tilanteen vakavuutta ja avuntarpeen monimuotoisuutta eri alueilla. Tammi-maaliskuussa 2025 eniten humanitaarisen avun tarvetta raportoitiin olevan Dnipropetrovskin, Mykolajivin, Luhanskin, Donetskin, Hersonin ja Zaporizžjan alueilla. Eniten siviili-infrastruktuurituhoja raportoitiin Donetskin, Dnipropetrovskin, Harkovan, Sumyn, Hersonin ja Zaporizžjan alueilla.¹⁶⁵ Tammi-helmikuussa iskut lisääntyivät Sumyn alueella Šostkan piirissä, Donetskin alueella Kramatorskin piirissä sekä Hersonin alueella Beryslavin ja Hersonin piireissä. Energiainfrastruktuuriin tehdyt iskut aiheuttivat katkoja lämmitys-, kaasu- ja vedentuotantoon. Iskut vaikuttivat enenevässä määrin myös terveydenhuollon toimitiloihin ja aiheuttivat keskeytyksiä kriittisiin terveydenhuoltopalveluihin. Talvikaudella laajemmilta sähkökatkoilta vältyttiin hallinnon ennakointitoimenpiteiden, kuten naapurimaista toteutetun sähköntuonnin, sekä arvioitua lauhemmaksi jääneen talven ansiosta.¹⁶⁶ Humanitaarisen avun toimittaminen priorisointiperiaatteella alkoi, ja esimerkiksi Donetskin, Harkovan, Hersonin ja Zaporizžjan alueilla apu tavoitti tammi-helmikuussa yli 14 600 ihmistä.¹⁶⁷

Siviiliuhrien määrä kasvoi Ukrainassa merkittävästi maaliskuussa 2025, jolloin siviilejä kuoli ainakin 164 ja loukkaantui 910, mikä oli puolet enemmän kuin helmikuussa. Miltei kaikki uhrit saivat surmansa Ukrainan hallinnassa olevilla alueilla, ja joko pitkän kantaman ohjuksilla tai niin sanotuilla vaanivilla asejärjestelmillä tehdyissä iskuissa. Eniten tuhoja iskuista aiheutui Dnipropetrovskin alueella Kryvyi Rihin piirissä, noin 60–70 kilometrin päässä rintamalinjasta. Lisäksi Kryvyi Rihissä tehtiin huhtikuun alussa ballistisella ohjuksella leikkikentän yläpuolella räjähtänyt tuhoisa isku, jonka arvioidaan olleen tuhoisin yksittäinen lapsiuhreja vaatinut isku helmikuun 2022 jälkeen. Maaliskuussa sairaaloihin tehtiin iskuja vaanivilla asejärjestelmillä esimerkiksi Harkovan alueella Zolotšivissa sekä Sumyn alueella Krasnopillijassa.¹⁶⁸

Tammikuussa 2025 Yhdysvaltain hallinto keskeytti määräajaksi Yhdysvaltain ulkomaanavun, ja maaliskuussa maan kehitysyhteistyöviraston (USAID) rahoittamista avustushjelmista päätettiin lakkauttaa maailmanlaajuisesti yli 80 %. Ukraina on ollut yksi suurimmista Yhdysvaltain ulkomaanavun avunsaajista vuodesta 2022 lähtien.¹⁶⁹ Keskeisten humanitaarisen avun

¹⁶³ OCHA 01/2025b, s. 13–14.

¹⁶⁴ OCHA 01/2025b, s. 4, 22.

¹⁶⁵ ACAPS [päivitetty 4.3.2025].

¹⁶⁶ OCHA 27.3.2025.

¹⁶⁷ OCHA 4.4.2025.

¹⁶⁸ OHCHR 9.4.2025.

¹⁶⁹ ACAPS 31.2.2025, s. 1–2.

toimittajien rahoituksen keskeyttäminen on johtanut humanitaarisen avun toimijoiden vähenemiseen, ja avuntarjoajat ovat joutuneet sopeuttamaan toimintojaan muun muassa vähentämällä läsnäoloaan joillakin alueilla.¹⁷⁰ Vuoden 2024 lopulla USAID:lla oli Ukrainassa 39 humanitaarista kehitysyhteistyöohjelmaa, joiden kokonaisbudjetti oli 4,28 miljardia USD. Maaliskuun 2025 lopussa käytettävissä oleva budjetti oli 1,27 miljardia USD. Kansalaisjärjestöistä useimmat arvioivat, etteivät ne pysty ylläpitämään nykyistä toimintaansa huhti-toukokuun 2025 jälkeen, ja osa saattaa joutua lopettamaan toimintansa kokonaan. Vaikka Ukraina on edelleen yksi maailmanlaajuisesti suurimmista humanitaarisen avun saajista, yhdysvaltalaisrahoituksen leikkauksilla on merkittävä vaikutus maan kykyyn tyydyttää kansalaistensa humanitaarisia avuntarpeita. Humanitaarista apua priorisoidaan todennäköisesti entistä tarkemmin rintamalinja-alueille, ja sen jälkeen ilmahyökkäyksistä kärsineille alueille, joilla joudutaan evakuoimaan asukkaita sekä vastaanottamaan sisäisesti siirtymään joutuneita. Rahoituksen merkittävän vähenemisen tosiasialliset vaikutukset ovat arvioitavissa vasta myöhemmin.¹⁷¹

5.6. Siviili-infrastruktuuri

5.6.1. Iskut siviili-infrastruktuuriin

Vuoden 2024 aikana Venäjä teki siviileihin kohdistettuja etäiskuja¹⁷² asuinrakennuksiin, terveydenhuollon tiloihin, oppilaitoksiin sekä energiainfrastruktuuriin eri puolilla Ukrainaa (Taulukko 14).¹⁷³

Taulukko 14. Siviileihin kohdistetut etäiskut vuosina 2022–2024.

Kohde	2022	2023	2024	2022–2024
Oppilaitos	271	199	214	684
Energia-ala	428	195	346	969
Terveydenhuolto	132	116	116	364
Asuinrakennus	1 312	1 349	1 573	4 234

Siviili-infrastruktuuriin aiheutuneita tuhoja koskevan tiedon puutteellisuus on edelleen haaste. Hyökkäykset siviili-infrastruktuuriin aiheuttavat kuitenkin yhä vakavampaa kärsimystä siviileille, mikä tekee Ukrainasta entistä riippuvaisemman ulkoisesta tuesta sekä vaikeuttaa maassa jo meneillään olevia ja suunniteltuja jälleenrakennustoimia.¹⁷⁴

Oppilaitokset

Venäjän päivittäiset ilmahyökkäykset ja pommitukset vaikeuttivat koulunkäyntiä edelleen vuoden 2024 aikana. Etäopetusta on jatkettu ja jotkut koulut ovat kirjaimellisesti siirtyneet toimimaan maan alle. Syyskuun 2024 alussa Pultavan sotilasviestinnän oppilaitokseen ballistisilla

¹⁷⁰ OCHA 27.3.2025.

¹⁷¹ ACAPS 31.3.2025, s. 3, 10.

¹⁷² Engl. 'remote attacks against civilians'.

¹⁷³ ACLED 21.2.2025.

¹⁷⁴ Ibid.

ohjuksilla tehdyt iskut olivat vuonna 2024 vakavin oppilaitokseen kohdistunut hyökkäys. Välikohtauksessa kuoli 58 ja loukkaantui 328 ihmistä, joista valtaosa oli sotilaita.¹⁷⁵

Terveydenhuolto

WHO:n ylläpitämien tilastojen mukaan suurhyökkäyksen alkamisen jälkeen Ukrainan terveydenhuoltoon tehtiin 31.12.2024 mennessä yhteensä 2 185 iskua, joissa kuoli 196 ja haavoittui 683 ihmistä. Vuonna 2024 terveydenhuoltoon tehtiin 485 iskua, joissa kuoli 73 ja haavoittui 405 ihmistä.¹⁷⁶ ACLED-tietokannan mukaan Venäjä teki vuonna 2024 yli 100 ilmaiskua terveydenhuollon laitoksiin, kuten apteekkeihin ja sairaaloihin, mikä johti usein terveydenhuollon henkilöstön kuolemiin. Esimerkiksi heinäkuussa 2024 venäläinen risteilyohjus tuhosi Ukrainan tärkeimmän, vakavasti sairaita lapsia hoitavan lastensairaalan. Iskun alkuperäisenä kohteena on arvioitu olleen lähellä sijaitseva puolustusteollisuuden tehdas. Joissain tapauksissa terveydenhuoltohenkilöstö on kuitenkin ollut iskun tarkoituksellinen kohde. Venäjän armeijan käytäntö, jossa samaan kohteeseen isketään toistamiseen, johtaa siihen, että paikalle saapuneiden pelastusjoukkojen henkilöstöä saa surmansa avustustehtävissä. Osa tällaisista iskuista on tehty rypälepommeilla.¹⁷⁷ Aktiiviset sotatoimet vaikuttavat Ukrainan terveydenhuoltopalveluihin edelleen vuoden 2025 alussa. Iskuja terveydenhuoltoon tehtiin pelkästään tammikuussa ainakin 20, mikä on yli 50 % enemmän kuin samaan aikaan edellisvuonna.¹⁷⁸

Asuinrakennukset

Sota on aiheuttanut eniten tuhoa maan asumissektorille, jonka tuhot ovat 37 % kokonaistuhoista. Ukrainassa on tuhottu tai vaurioitunut yli kaksi miljoona kotia, mikä on 10 % maan asuinpaikkakapasiteetista. Asuinrakennuksia on vaurioitunut eniten Donetskin, Harkovan, Hersonin, Luhanskin ja Zaporizžjan alueilla.¹⁷⁹ Vaikka taistelut ovat viimeisen kahden vuoden aikana rajoittuneet vaihtelevassa määrin viidelle Ukrainan itä- ja eteläosissa sijaitsevalle alueelle, eniten tuhoja asuinkiinteistöille on aiheutunut Donetskin alueella sijaitsevan kontaktilinjan molemmiin puolin. Vuonna 2024 myös Sumyn ja Harkovan alueilla asuinalueet kärsivät mielivaltaisista pommituksista ja ilmaiskuksista.¹⁸⁰

Sodan seurauksena talonsa tai asuntonsa menettäneille ja siitä korvauksiin oikeutetuille tarkoitettu eRecovery-ohjelma (eVidnovlennia) on yleisesti tiedossa, mutta vain noin kolmasosa on hakenut korvauksia. Korvauksia hakeneista noin viidennes, arviolta 263 000 ihmistä, on saanut tähän mennessä korvauksia. Tuhoutuneesta kodista on mahdollista saada korvauksia, mutta hakuprosessi saattaa olla aikaa vievä ja kallias.¹⁸¹

Energiainfrastruktuuri

Energia-infrastruktuurille tyypilliset tuhot, kuten vahingoittuneet voima- ja kaasulinjat, ovat usein liitännäisvahinkoja, mutta Venäjä on vuoden 2022 lopulta lähtien kohdistanut iskuja nimenomaisesti myös Ukrainan energiainfrastruktuuriin. Maaliskuusta 2024 lähtien Venäjä keskittyi iskuissaan tuhoamaan Ukrainan sähköntuotantoverkostoa. Maalis-elokuun aikana

¹⁷⁵ Ibid.

¹⁷⁶ WHO [päivitetty 28.4.2025].

¹⁷⁷ ACLED 21.2.2025.

¹⁷⁸ Health Cluster & WHO 27.2.2025, s. 1.

¹⁷⁹ OCHA 01/2025b, s. 10–11; UNHCR Ukraine 4.2.2025.

¹⁸⁰ ACLED 21.2.2025.

¹⁸¹ IOM 19.2.2025, s. 2, 4–6.

ohjuksin ja lennokein tehdyt iskut lisääntyivät, ja ne keskittyivät ensisijaisesti lämpövoimaloiden tuhoamiseen eri puolilla maata. Tarkkaa tietoa iskujen kohteista ei ole saatavilla, mutta ainakin kolme lämpövoimalaitosta Harkovan ja yksi Kiovan kaupungin eteläpuolella tuhoutui täysin. Zaporizjassa sijaitseva Dnipron vesivoimalaitos sekä Länsi-Ukrainan maanalaiset kaasuvälikammiot olivat iskujen kohteina. Syyskuulle 2024 tultaessa Ukraina menetti 80 % lämpövoiman ja noin puolet sähkövoiman tuotantokapasiteetistaan. Iskut ovat aiheuttaneet sähkökatkoja koko maassa. Sähkökatkot jatkuivat joulukuussa, ja joulun aikoihin lämpövoimaloihin ja lämpökattilalaitoksiin tehdyt lennokit ja ohjusiskut keskeyttivät lämmöntoimituksen sadoilletuhansille ihmisille Harkovan, Dnipropetrovskin ja Ivano-Frankivskin alueilla. Vuoden 2024 aikana esimerkiksi Kiovassa asukkaat olivat sähköttömiksi miltei 100 päivää.¹⁸²

5.6.2. Siviili-infrastruktuurin vauriot alueittain

ACLED-tietokannan helmikuussa 2025 tekemässä julkaisussa arvioidaan, että vaikka suurin osa infrastruktuuriin kohdistuneista iskuista vaikuttaa summittaisilta, laajat vahingot eri puolilla Ukrainaa viittaavat siihen, ettei iskuissa ole säästetty siviili-kohteita. Esimerkiksi epätarkempien mutta tuhoisien liukupommien lisääntynyt käyttö asutuskeskusalueille on tuhonnut siviili-infrastruktuuria rintama-alueilla. Vuosina 2022–2024 energiainfrastruktuuriin, asuinrakennuksiin, terveydenhuoltoon, ja oppilaitoksiin kohdistettuja iskuja on tehty eniten Harkovan, Donetsk, Dnipropetrovskin, Zaporizjjan, Sumyn, Hersonin ja Mykolajivin alueilla.¹⁸³ ACAPS-järjestön sivustollaan ylläpitämien, toissijaisiin tietolähteisiin perustuvien interaktiivisten karttojen mukaan viimeisen puolen vuoden aikana siviili-infrastruktuuriin aiheutuneita vaurioita on raportoitu eniten Donetsk, Dnipropetrovskin, Harkovan, Hersonin, Sumyn, Odessan ja Zaporizjjan alueilla (Taulukko 15).¹⁸⁴

Taulukko 15. Raportoidut siviili-infrastruktuurin vauriot alueittain 10/2024–03/2025 välisenä aikana.

Alue	10/2024	11/2024	12/2024	01/2025	02/2025	03/2025	Yhteensä
Donetskin alue	155	72	112	147	97	251	834
Dnipropetrovskin alue	128	81	217	120	64	193	803
Harkovan alue	70	124	35	53	33	128	443
Hersonin alue	93	61	73	55	19	62	363
Sumyn alue	55	45	28	41	25	106	300
Odessan alue	19	82	3	10	6	51	171
Zaporizjjan alue	14	17	21	51	8	24	135
Kiovan alue	16	33	15	21	6	17	108
Kiovan kaupunki	4	24	22	21	16	5	92
Mykolajivin alue	26	14	13	16	3	9	81
Tšernihivin alue	3	0	18	21	6	27	75

¹⁸² ACLED 21.2.2025.

¹⁸³ Ibid.

¹⁸⁴ ACAPS [päivitetty 4.3.2025].

Tšerkasyn alue	9	6	2	10	3	8	38
Pultavan alue	7	1	1	5	5	11	30
Hmelnytskyin alue	9	1	3	1	2	7	23
Lvivin alue	0	2	6	3	0	0	11
Kirovohradin alue	3	0	2	2	2	9	18
Rivnen alue	0	5	2	0	0	0	7
Ternopilin alue	1	1	4	0	0	4	10
Vinnytsjan alue	0	2	4	0	0	0	6
Žytomyrin alue	0	2	2	2	0	0	6
Ivano-Frankivskin alue	0	1	2	2	0	0	5
Krimin autonominen tasavalta	1	0	2	0	0	1	4
Luhanskin alue	1	0	0	0	0	0	1
Taka-Karpatian alue	0	0	1	0	0	0	1
Volynian alue	0	1	0	0	0	0	1
Sevastopolin kaupunki	0	0	1	0	0	0	1
Tšernivtsin alue	0	0	0	0	0	0	0

Vuoden 2025 alussa siviili-infrastruktuuriin kohdistettujen iskujen on raportoitu jatkuneen. Esimerkiksi maaliskuun lopulla kymmeniä uhreja aiheuttanut ohjusisku Sumyn alueella vaurioitti sairaalaa, koulua ja asuinrakennuksia. Lisäksi Zaporizžjan ja Kiovan alueella iskut surmasivat kokonaisia perheitä. Harkovan ja Dnipropetrovskin alueilla iskut vaurioittivat kouluja ja terveydenhuollon laitoksia.¹⁸⁵

5.7. Elinolosuhteet sekä perushyödykkeiden ja -palvelujen saatavuus

5.7.1. Tulot, sosiaaliturva ja avustukset

Jatkuvasta konfliktista ja taloudellisesta epävarmuudesta huolimatta Ukrainassa on toimiva ja vankka kansallinen sosiaalinen tukijärjestelmä, joka jakaa vuosittain 12 miljardin Yhdysvaltain dollarin (USD) edestä erilaisia tukia apua tarvitseville. Tukijärjestelmä on keskeinen toimija haavoittuvassa asemassa olevien tukemiseen suunnattujen erilaisten ohjelmien, kuten

¹⁸⁵ UN Ukraine 24.3.2025.

taatun vähimmäistoimeentulon, asumis- ja kunnallistekniikkatuen sekä käteis- ja etusetelituen jakamisessa.¹⁸⁶

UNHCR:n ja Ukrainan sosiaaliministeriön vuonna 2024 yhteistyössä toteuttama tutkimus¹⁸⁷ osoittaa, että sosiaaliturvajärjestelmän saavutettavuudessa on muutamia keskeisiä puutteita, ja monet tukiin oikeutetut ihmiset ja kotitaloudet eivät saa heille kuuluvia sosiaalietuisuuksia. Sosiaaliturvaa tarvitsevien määrä saattaa näin ollen olla paljon suurempi kuin tämänhetkinen rekisteritilanne antaa ymmärtää. Digitaalisten palvelujen saatavuudella on selvä yhteys palvelun käytön kattavuuteen, ja digitaalisia väyliä hyödyntäville kotitalouksille palvelut olivat paremmin saatavilla. Keskeisiä esteitä sosiaalietuisuuksien saannissa on tiedon puute, ja 20–49% tukeen oikeutetuista kotitalouksista ei ollut tietoinen tai heillä oli väärää informaatiota oikeudestaan tukeen. Liikuntarajoitteisilla ja syrjäseutujen asukkailla oli haasteita päästä asioimaan tukitoimiin liittyvissä kysymyksissä. Byrokratia, kuten monimutkaiset hakuprosessit, hidastivat tukien saantia. Toisin kuin sisäisesti siirtymään joutuneiden kohdalla, humanitaarisen avun vastaanottajien kannalta sosiaaliturvajärjestelmän toiminta oli tehokasta. Tämä saattaa johtua siitä, että humanitaariset toimijat antavat avun lisäksi myös ohjausta ja neuvontaa sekä auttavat tukien hakuprosesseissa.¹⁸⁸

Ukraina oli vuonna 2024 maailman suurin käteisavun vastaanottaja, ja apua tarvitsevien ihmisten tukemiseen käytettiin arviolta 668 miljoonaa USD. Jaetun käteisavun kokonaismäärä väheni vuoteen 2023 verrattuna, ja syiden arvioidaan liittyvän rahoitusrajoituksiin sekä luontaisuuksien lisääntymiseen. Vuonna 2024 käteisavun antaminen keskittyi Harkovan, Donetsk, Hersonin ja Zaporizžjan alueille.¹⁸⁹ Humanitaarista apua tarvitsevien keskuudessa käteisapu on valtakunnallisesti keskeisin avun muoto, vaikka tavaroita, palveluja ja etuseteleitä suosivat erityisesti 30 kilometrin säteellä rintamalinjasta ja raja-alueesta asuvat ihmiset.¹⁹⁰

Vuonna 2025 avun jakaminen käteisavun ja etusetelien muodossa on priorisoitu. Käteisapu on osoittautunut yhdeksi toimivimmista avustusmuodoista avun tarvisijoiden perustarpeiden kattamiseksi. Ukrainassa on laajalti tarjolla rahoituspalveluiden tarjoajia, ja käteisrahan toimittamisen kannalta keskeinen mekanismi on maan vankka ja toimiva pankkijärjestelmä. Pankkipalvelujen saatavuuden raportointiin parantuneen eri alueilla, mukaan lukien rintamalinja-alueilla.¹⁹¹ Vuoden 2024 aikana lisääntyneiden iskujen vuoksi kehitettiin hätäapumekanismi (Emergency Rotation Mechanism, ERM), jonka tarkoituksena on varmistaa käteisaputoiminnan avoimuus sekä sujuvoittaa avustusprosessia ja paikallisviranomaisten kanssa tehtävää yhteistyötä. Nopean käteisavun (Rapid MPCA) myöntämisperiaatteita tarkennettiin kesällä 2024, ja sen vastaanottajiksi priorisoitiin edellisen 30 vuorokauden aikana sodasta johtuvista syistä kriisin kohdanneet, esimerkiksi turvallisuussyistä kotialueeltaan evakuoitunut henkilöt ja kotitaloudet.¹⁹²

5.7.2. Tavarat ja hyödykkeet

Markkinat ovat suurelta osin saavutettavissa ja toimivia, erityisesti Ukrainan hallinnassa olevilla alueilla, ja keskeisimmät hyödykkeet, kuten elintarvikkeet ja hygieniatuotteet ovat laajalti

¹⁸⁶ OCHA 01/2025b, s. 40.

¹⁸⁷ UNHCR 16.12.2024.

¹⁸⁸ Fastovets, Konstantin 13.1.2025.

¹⁸⁹ OCHA 10.2.2025.

¹⁹⁰ OCHA 01/2025b, s. 17, 34.

¹⁹¹ OCHA 01/2025b, s. 39; OCHA 1.4.2025, s. 1.

¹⁹² OCHA 1.4.2025, s. 1–3.

saatavilla. Väestöstä 97 % on ilmoittanut, että peruselintarvikkeet ja hygieniatuotteet ovat täysin heidän saatavillaan. Taloudellisia haasteita niiden saamisessa on 75 %:lla väestöstä, erityisesti iäkkäillä ihmisillä. Suurimmat haasteet päivittäistavaroiden saatavuudessa ja päivittäistavarakauppoihin pääsyssä on rintamalinja-alueilla, missä aktiiviset sotatoimet, vaurioitunut tieverkosto ja epävakaa turvallisuustilanne vaikeuttavat asukkaiden tilannetta. Esimerkiksi Donetskin, Hersonin, Mykolajivin ja Harkovan alueilla on raportoitu puutteita perushyödykkeiden saatavuudessa. Suurimmalle osalle elintarvikkeiden saavutettavuuden suurimpana esteenä on edelleen niiden hinta ja riittämätön rahatilanne.¹⁹³ Kotialueilleen Itä- ja Etelä-Ukrainaan palanneet ovat erityisen haavoittuvassa asemassa, sillä he palaavat usein pahoin tuhoutuneille alueille, joilla ei ole tarjolla palveluja.¹⁹⁴

Vuonna 2025 miltei viisi miljoonaa ihmistä, noin 15 % koko maan väestöstä, on ruoka-avun ja toimeentulotuen tarpeessa tai heidän ruokavarmuustilanteensa on epävarma. Vuoteen 2024 verrattuna avuntarvitsijoiden määrä on noin kolmanneksen vähemmän. Ruokavarmuustilanne on vaikein maan itä-, etelä- ja pohjoisosissa sijaitsevalla 10 alueella¹⁹⁵, joilla valtaosa, noin 2,57 miljoonaa, ruoka-avun tarvitsijoista asuu. Ruoka-avuntarpeessa olevia ihmisiä on eniten Hersonin, Zaporizžjan ja Donetskin alueilla. Vaikein tilanne on rintamalinjan lähellä sekä aktiivisten väkivaltaisuuksien alueilla, joissa pääsy elintarvikemyymälöihin on estynyt eikä tuloja tai palveluntarjoajia ole. Noin viidenneksellä kotitalouksista on ollut haasteita saada puhdasta vettä. Ongelmat korostuvat rintamalinja-alueilla, joissa haasteet ovat toistuvia, useimmiten sähkökatkoista johtuen. Usein myös korjaustoimet viivästyvät tai estyvät kokonaan sotatoimien vuoksi.¹⁹⁶

5.7.3. Työmahdollisuudet

Vaikka työttömyys Ukrainassa vähitellen vähenee, niin se on edelleen korkealla tasolla.¹⁹⁷ Maan työllisyystilanteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuosina 2023–2024. Työikäisistä 11 % on työttömiä, ja miesten (10 %) ja naisten (11 %) työttömyysasteessa ei ole juurikaan eroa. Syksyyn 2024 tultaessa keskisellä ja läntisellä makroalueella työllisyys parani marginaalisesti yhden prosenttiyksikön. Syksyllä 2024 matalin työllisyysaste oli itäisellä makroalueella (64 %), jossa tilanne oli erityisen huono Donetskin alueella (48 %).¹⁹⁸

IOM:n mukaan keskeisimpiä työllistymisen esteitä ovat työpaikkojen puute senhetkiselä asuinalueella ja alhainen palkkataso. Sukupuoleen liittyviä työllistymishaasteita ei käytännössä raportoitu ollenkaan, mutta 39–45-vuotiailla naisilla oli selkeitä hankaluuksia yhdistää työ- ja perhe-elämä, erityisesti lastenhoito.¹⁹⁹ Työttömyys on yleisempää maaseudulla kuin kaupungeissa. Työttömyysaste oli selkeästi korkeampi myös sodan välittömän vaikutuksen piirissä olevilla Hersonin (22 %), Harkovan (19 %), Mykolajivin (19 %), Sumyn (19 %) ja Donetskin (18 %) alueilla. Työllisyysluku on huomattavasti alhaisempi rintamalinja-alueiden läheisyydessä ja

¹⁹³ OCHA 01/2025b, s. 13, 39.

¹⁹⁴ OCHA 01/2025b, s. 14.

¹⁹⁵ Harkovan, Sumyn, Dnipropetrovskin, Donetskin, Zaporizžjan, Hersonin, Mykolajivin, Tšernihivin, Luhanskin ja Odessan alueilla.

¹⁹⁶ OCHA 01/2025b, s. 52, 54, 98.

¹⁹⁷ OCHA 01/2025b, s. 14.

¹⁹⁸ IOM 15.11.2025, s. 2, 4, 7.

¹⁹⁹ IOM 15.11.2025, s. 2, 9.

aiemmin miehitettynä olleilla alueilla, esimerkiksi Donetsk ja Mykolajivin alueilla, joissa sotatoimet häiritsevät alueiden taloutta merkittävästi.²⁰⁰

Työttömyydestä johtuva talousahdinko rajoittaa merkittävästi olennaisten palvelujen, kuten asunnon ja terveydenhuollon palvelujen, saamista, erityisesti haavoittuvassa asemalla olevilla. Energia-infrastruktuuriin tehdyistä iskuista aiheutunut sähkönpuute on omalta osaltaan edistänyt työttömyyttä ja lisännyt köyhyyttä.²⁰¹

5.7.4. Toimeentulomahdollisuudet

REACH-järjestön helmikuussa 2025 julkaiseman, kotitalouksien toimeentuloa vuonna 2024 analysoivan raportin mukaan yli puolet kotitalouksista tarvitsi tukea toimeentuloon, noin kymmenyksellä tuen tarve oli kriittinen.²⁰² Riittämätön kuukausiansio on keskeisin syy toimeentulon tuen tarpeelle. Vuonna 2024 toimeentulon mediaani henkeä kohti (6 666 UAH, noin 160 EUR) kasvoi hieman edellisvuoteen verrattuna (5 000 UAH, noin 120 EUR). Kasvu selittyy osittain minimipalkkojen ja -eläkkeiden nousulla.²⁰³ Valtaosa taloudellisia haasteita kokevista kotitalouksista ilmoitti, että hintojen nousu oli keskeisin syy kotitalouden toimeentulo-ongelmiin. Vuonna 2024 kuluttajainflaatio oli 12 %.²⁰⁴ Miltei puolet kotitalouksista tienasi alle vähimmäiskulutuskorin kustannuksen (6 470 UAH, noin 155 EUR). Miltei puolet kotitalouksista sopeutti kulutustaan muun muassa ostamalla halvempia tuotteita, karsimalla välttämättömiä terveydenhuoltokuluja tai hankkimalla lisätyön. Peruspalvelujen, kuten terveydenhuollon ja peruselintarvikkeiden ostamisen esteenä olivat taloudelliset rasitteet.²⁰⁵ Toimeentuloon liittyvän tuen tarve korostuu erityisesti sisäisesti siirtymään joutuneilla, eläkeikää lähestyvillä, naiskotitalouksilla, vammaisilla sekä kotitalouksilla, joissa on työttömiä, sillä heillä on hankaluuksia ansaita riittävää elantoa ja päästä työmarkkinoille.²⁰⁶

Toimeentulon tuen tarve johtuu pääosin köyhyydestä. Keskisellä makroalueella 61 % ja läntisellä 51 % kotitalouksista ilmoitti tienaavansa alle vähimmäisruokakorin. Vaikka keskinen ja läntinen makroalue eivät ole sodan suoranaisten vaikutusten alla, niin niissä on haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten keskittymiä, esimerkiksi Ternopilin ja Tšerkasyn alueilla. Laajamittaisinta tarve toimeentulon tukemiselle oli Hersonin, Zaporizžjan, Donetsk, Sumyn ja Harkovan alueilla. Äärimmäistä tuen tarvetta raportoitiin eniten Hersonin, Donetsk ja Sumyn alueilla (Taulukko 16).²⁰⁷

Taulukko 16. Äärimmäisen tai kriittisen tuen tarpeessa olevien kotitalouksien osuus (%) alueella helmikuussa 2025.

Alue	Äärimmäisen tuen tarpeessa	Kriittisen tuen tarpeessa
Hersonin alue	37 %	47 %
Donetskin alue	25 %	53 %

²⁰⁰ IOM 15.11.2025, s. 2.

²⁰¹ OCHA 01/2025b, s. 14.

²⁰² REACH 02/2025, s. 1.

²⁰³ REACH 02/2025, s. 3.

²⁰⁴ REACH 02/2025, s. 5.

²⁰⁵ REACH 02/2025, s. 1, 3-4.

²⁰⁶ REACH 02/2025, s. 1.

²⁰⁷ REACH 02/2025, s. 1, 4, 6.

Sumyn alue	22 %	56 %
Zaporizžjan alue	15 %	64 %
Harkovan alue	15 %	56 %
Odessan alue	13 %	43 %
Mykolajivin alue	13 %	51 %
Tšernihivin alue	11 %	55 %
Dnipropetrovskin alue	7 %	43 %

5.7.5. Terveysthuoltopalvelut

Vuonna 2025 terveysthuoltopalveluihin liittyvän avun tarpeessa on noin 9,2 miljoona ihmistä eri puolilla Ukrainaa. Jatkunut sota ja kustannusten nousu ovat vaikuttaneet myös perusterveysthuollon saavutettavuuteen, erityisesti aktiivisten sotatoimien alueella sekä sisäisesti siirtymään joutuneita ihmisiä vastaanottaneilla alueilla. Vaikka Ukrainan kansallinen terveysthuolto jatkaa terveysthuoltajärjestelmän rahoittamista, palveluntarjoajat ovat haasteellisessa tilanteessa. Kustannusten nousu on ensisijainen este sille, etteivät ihmiset saa välttämättömiä lääketieteellisiä palveluja ja lääkkeitä.²⁰⁸

WHO:n lokakuussa 2024 julkaiseman tutkimuksen mukaan suurimmat esteet terveysthuoltopalvelujen saavutettavuudelle olivat palvelun korkea hinta sekä tarvittavan terveysthuoltopalvelun puute.²⁰⁹ Terveysthuoltopalveluiden ja lääkkeiden kohtuuhintaisuus parani, ja aiempaa harvempi kotitalous ilmoitti kyvyttömyydestään maksaa palveluista, ja aiempaa useampi ilmoitti kykenevänsä maksamaan lääkkeitä.²¹⁰ Hoitoon pääsyn viiveestä raportointiin syksyllä 2024 merkittävästi useammin kuin edellisellä raportointikierroksella keväällä 2024. Viivettä hoitoon pääsyssä oli maanlaajuisesti, erityisesti Kioassa.²¹¹ Kroonisten sairauksien osalta hoitoon pääsyssä oli alueellisia eroja.²¹² Lääkkeiden saavutettavuus on pysynyt yleisesti vakaalla tasolla. 73 % vastaajista ilmoitti, että ensisijainen este lääkkeiden hankkimisessa oli niiden korkea hinta. Eniten haasteita on sydän, verenpaine- ja kipulääkkeiden saatavuudessa.²¹³ Vaikka terveysthuoltopalvelujen ja lääkkeiden saavutettavuus parani, rintamalinja-alueilla asuvilla on edelleen muita alueita useammin merkittäviä haasteita maksaa terveysthuoltopalveluista.²¹⁴ Kyvyttömyyttä maksaa terveysthuoltopalveluista raportointiin eniten rintamalinja-alueilla ja kohonneen riskin alueilla.²¹⁵

Mielenterveysongelmista kärsivien määrä on kasvanut, ja heitä arvioidaan olevan noin 10 miljoonaa. Keskivaikeita ja vaikeita mielenterveysongelmia on noin 3,9 miljoonalla. Mielenterveysongelmat ovat kasaantuneet sisäisesti siirtymään joutuneille, palaaajille, naisille, vammaisille sekä perheille, joissa on sotaan osallistuneita henkilöitä. Mielenterveysongelmat

²⁰⁸ OCHA 01/2025b, s. 55.

²⁰⁹ WHO 10/2024, s. iii.

²¹⁰ WHO 10/2024, s. iii, 48.

²¹¹ WHO 10/2024, s. 36.

²¹² WHO 10/2024, s. iii.

²¹³ WHO 10/2024, s. iii, 47.

²¹⁴ WHO 10/2024, s. iii.

²¹⁵ WHO 10/2024, s. 40.

linkittyvät läheisesti myös toimeentulohaasteisiin ja työttömyyteen. Lapset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa, ja traumaperäisen stressihäiriön (PTSD) ja muiden mielenterveysongelmien riski on heillä suuri.²¹⁶ WHO:n tutkimuksen mukaan syksyllä 2024 yhä useampi ilmoitti, että heidän kotitaloudessaan kärsittiin edellisvuoteen verrattuna mielenterveyshaasteista siinä mittakaavassa, ettei sairastunut henkilö kyennyt selviytymään arkirutiineistaan.²¹⁷ Sisäisesti siirtymään joutunut väestö kärsii mielenterveysongelmista muita useammin.²¹⁸

Lisäksi vammojen hoitoon sekä kuntoutukseen erikoistuneen sairaanhoidon tarve on kasvanut.²¹⁹ Traumaperäisten potilaiden määrä on kasvanut jyrkästi vuodesta 2022 lähtien. Suurhyökkäyksen alettua fyysisistä vammoista kärsivien määrä on lisääntynyt noin 300 000:lla, vaikka todellisen määrän arvioidaan olevan vielä korkeampi. Marraskuuhun 2024 mennessä vammaisten kokonaismäärä oli kasvanut aiemmasta 2,7 miljoonasta kolmeen miljoonaan, mikä luo sairaanhoidolle ja kuntoutuspalveluille lisää painetta.²²⁰

USAID-rahoitteisten toimintojen lakkautumisen vaikutuksia Ukrainan terveydenhuoltoon on kartoitettu ja vaihtoehtoisia resursseja etsitty. Helmikuusta 2025 lähtien yhdysvaltalaisrahoitteiset terveydenhuollon toimijat ovat saaneet kehoituksia keskeyttää työtehtävänsä. Arviolta 587 terveydenhuollon toimipaikkaa ja yhteensä 1,5 miljoonaa ihmistä kärsii rahoituksen päättymisen vuoksi karsittavan terveyspalvelutarjonnan supistumisesta.²²¹

5.7.6. Koulujärjestelmä

Sota vaikuttaa arviolta 1,6 miljoonan lapsen koulunkäyntiin.²²² Ukrainan opetus- ja tiedeministeriön mukaan joka seitsemäs koulu on vaurioitunut sodan seurauksena. Yli 3 500 koulua on kärsinyt sodasta jollain tapaa, ja 400 on tuhoutunut kokonaan. Eniten sota on vaikuttanut koulunkäyntiin pienemmissä kylissä rintamalinja-alueilla ja Venäjältä takaisin vallatuilla alueilla. UNICEF on arvioinut, että rintamalinja-alueilla koululaiset ovat viettäneet koulujastaan jopa seitsemän kuukautta väestösuojissa ja metroasemilla. Neljästä miljoonasta koululaisesta noin miljoona käy koulua kokonaan etäopetuksessa.²²³ Opetus- ja tiedeministeriön ylläpitämä tietokanta tilastoi tuhottujen ja vaurioituneiden koulujen ja oppilaitosten tilannetta eri Ukrainan alueilla (Taulukko 17).²²⁴

Taulukko 17. Tuhoutuneiden ja vaurioituneiden koulujen ja oppilaitosten määrä alueittain, tilanne huhtikuussa 2025.

Alue	Vaurioitunut	Tuhoutunut
Harkovan alue	735	100
Dnipropetrovskin alue	421	13

²¹⁶ OCHA 01/2025b, s. 9, 12–13, 55.

²¹⁷ WHO 10/2024, s. 36.

²¹⁸ OCHA 01/2025a, s. 4.

²¹⁹ OCHA 01/2025b, s. 55.

²²⁰ OCHA 01/2025b, s. 12.

²²¹ Health Cluster & WHO 27.2.2025, s. 1–2.

²²² OCHA 01/2025b, s. 10.

²²³ CEPA 10.2.2025.

²²⁴ Міністерство освіти і науки України [päiväämätön].

Donetskin alue	391	112
Hersonin alue	299	71
Mykolajivin alue	264	33
Kiovan alue	233	15
Sumyn alue	217	17
Luhanskin alue	182	23
Kiova	172	0
Tšernihivin alue	159	2
Zaporizžjan alue	138	0
Žytomyrin alue	126	1
Odessan alue	113	0
Hmelnytskyin alue	103	0
Tšerkasyn alue	37	0
Pultavan alue	29	0
Lvivin alue	24	0
Kirovohradin alue	14	0
Ivano-Frankivskin alue	6	0
Vinnytsjan alue	5	0
Rivnen alue	3	0
Volynian alue	2	0
Ternopilin alue	1	0
Taka-Karpatian alue	0	0
Tšernivtsin alue	0	0
Krimin autonominen tasavalta ja Sevastopolin kaupunki	NA	NA

Toiminnassa olevat koulut ovat useilla alueilla ylikuormittuneita, ja pätevästä opettajista on pula. Vuonna 2024 kiihtyneet ohjusiskut häiritsivät noin kolmanneksen koulua käyvän lapsen arkea. Noin 14 %:n kohdalla koulunkäyntiä häiritsi sisäinen siirtolaisuus. Pääsy kouluun oli erityisen haastavaa rintamalinjan läheisyydessä ja rintamalinjan varrella sijaitsevilla alueilla. Noin 70 % koulua käyvistä lapsista maan itäosissa ja 30 % etelässä on edelleen riippuvaisia etäkoulunkäynnistä.²²⁵ Ukrainan opetus- ja tiedeministeriön mukaan eniten sodasta ovat kärsineet Zaporizžjan, Donetskin, Mykolajivin ja Hersonin alueet.²²⁶ Rintamalinja-alueilla asuvilla lapsilla on haasteita osallistua verkko-opetukseen sähkökatkojen ja verkkoyhteysongelmien vuoksi.²²⁷ Väestönsuojien puuttuminen koulurakennuksista sekä puutteellisesti varustellut

²²⁵ OCHA 01/2025b, s. 10, 47.

²²⁶ Teach for Ukraine & Save the Children 03/2025, s. 10.

²²⁷ OCHA 01/2025a, s. 4.

väestösuojat ovat suurin este läsnäolo-opetukseen, erityisesti rintamalinja- ja raja-alueilla.²²⁸ Syksyyn 2025 mennessä tavoitteena on avata 150 uutta maanalaista oppilaitosta.²²⁹

Sodan aikana etä- ja hybridikoulunkäynti on ollut yleistä, mutta läsnäolo-opetus lisääntyy hiljalleen, sillä sisäisesti siirtymään joutuneet lapset siirtyvät uuden asuinpaikkakuntansa kouluihin ja koulunkäyntiin tarkoitettuja väliaikaisia suojia rakennetaan lisää. Heinäkuussa 2024 Ukrainan opetus- ja tiedeministeriö teki School Offline -linjauksen, jonka tavoitteena on palauttaa mahdollisuus kokopäiväiseen koulunkäyntiin rakentamalla väliaikaisia suojia sekä parantamalla etäopiskelun edellytyksiä. Syyskuussa 2024 viranomaiset ilmoittivat, että väliaikaista suojia on määrä rakentaa vielä 1 800 lisää.²³⁰ Lisäksi kansalaisjärjestöt ovat reagoineet nopeasti sodasta johtuviin koulunkäyntihaasteisiin kehittämällä muun muassa sähköisiä opiskeluympäristöjä ja järjestämällä etäkursseja.²³¹ Esimerkiksi Teach for Ukraine -kansalaisjärjestö on kouluttanut opettajia etäopetuksen järjestämisessä sekä järjestänyt peruskoulun 5–11. luokkaa käyville etäopetusta sekä tutorointia. Etäkoulunkäyntiä hankaloittavat eniten sähkökatkot, verkkoyhteyksien puute sekä puutteelliset etäopiskeluvälineet.²³²

Sisäisesti siirtymään joutuneet lapset käyvät muuta lapsiväestöä kolme kertaa todennäköisemmin etäkoulua. Maan länsiosissa asuvista sisäisesti siirtymään joutuneista lapsista jatkavat etäkoulunkäyntiä, ja miltei kaikki ryhmämajoituskeskuksissa asuvat lapset ovat täysin etäkoulussa.²³³

5.8. Humanitaarinen avustustoiminta

Vuoden 2024 aikana humanitaariseen avustustoimintaan vaikuttavia välikohtauksia raportoitiin yhteensä 310, mikä oli 20 % enemmän vuoteen 2023 verrattuna. Vuonna 2024 valtaosa välikohtauksista tapahtui Itä- ja Etelä-Ukrainan alueilla (Taulukko 18).²³⁴

Taulukko 18. Humanitaarisen avun toimittamiseen liittyvien välikohtausten määrä alueittain vuonna 2024.

Alue	Välikohtauksia
Harkovan alue	63
Hersonin alue	51
Donetskin alue	34
Mykolajivin alue	34
Kiovan kaupunki	30
Dnipropetrovskin alue	29
Odessan alue	15
Sumyn alue	12

²²⁸ OCHA 01/2025b, s. 47.

²²⁹ The Kyiv Independent 28.12.2024.

²³⁰ Teach for Ukraine & Save the Children 03/2025, s. 10.

²³¹ Teach for Ukraine & Save the Children 03/2025, s. 3, 7.

²³² Teach for Ukraine & Save the Children 03/2025, s. 7, 9, 11.

²³³ OCHA 01/2025b, s. 47.

²³⁴ OCHA 13.1.2025.

Lvivin alue	12
Zaporizžjan alue	12
Hmelnytskyin alue	4
Pultavan alue	3
Taka-Karpatian alue	3
Tšernivtsin alue	2
Vinnytsjan alue	2
Ivano-Frankivskin alue	1
Kirovohradin alue	1
Ternopilin alue	1
Tšernihivin alue	1
Kiovan alue	0
Rivnen alue	0
Tšerkasyn alue	0
Volynian alue	0
Žytomyrin alue	0
Krimin autonominen tasavalta ja Sevastopolin kaupunki	NA
Luhanskin alue	NA

Kaikista humanitaariseen avustustoimintaan vaikuttavista välikohtauksista 108 kohdistettiin humanitaarisen avustustoiminnan työntekijöihin ja toimitiloihin. Välikohtauksia tapahtui eniten rintamalinjan läheisyydessä. Vuonna 2024 yhteensä kymmenen humanitaarisen avun työntekijää kuoli työtehtävissään. Kolmasosa kaikista humanitaariseen avustustoimintaan kohdistuneista välikohtauksista tapahtui Harkovan ja Hersonin alueilla. Erityisesti Harkovan alueilla tehdyt ohjus- ja liitopommi-iskut vaikeuttivat humanitaarisia avustustoimia. Vuoden 2024 lopulla muutokset rintamalinjoilla, lähinnä Donetskin ja Harkovan alueilla, rajoittivat humanitaarisen avun pääsyä alueille. Venäjän miehittämillä alueilla humanitaarisen avun toiminta on ollut vähäistä ja äärimmäisen rajoittunutta.²³⁵

OCHA:n mukaan vuoden 2025 alkupuolella käydystä diplomaattisesta dialogista huolimatta taistelut Ukrainassa ovat jatkuneet kiivaina, mikä rajoittaa humanitaarisen avun perille pääsyä, erityisesti rintamalinja-alueilla. Humanitaarisen avun parissa työskenteleville riskit ovat edelleen valtavat, aivan kuten vuoden 2024 aikana. Vuoden 2025 alussa rintamalinjan lähellä tapahtuneissa iskuissa on loukkaantunut humanitaarisen avun työntekijöitä. Lisäksi Harkovassa, Odessassa, Zaporizžjassa, Mykolajivissa ja Slovjanskissa iskut ovat vaurioittaneet humanitaarisen avun resursseja, kuten toimistoja ja majataloja. Humanitaarisen avun toimijoiden liikkumista on rajoitettu vuoden 2025 alussa Symyn alueella. Vuonna 2025 helmikuun loppuun mennessä humanitaarisen avun toimittamiseen liittyviä välikohtauksia oli raportoitu 47, joista 10 Donetskin alueella, seitsemän Harkovan, seitsemän Dnipropetrovskin, seitsemän Hersonin, kuusi Sumyn,

²³⁵ OCHA 13.1.2025.

neljä Mykolajivin, kolme Zaporizžjan ja kaksi Odessan alueilla sekä yksi Kiovassa.²³⁶ Helmikuussa 2025 humanitaarisen avun toimijoiden pääsy avun tarpeessa olevien luokse oli vaikeinta Hersonin, Donetsk, Harkovan, Luhanskin, Zaporizžjan, Dnipropetrovskin, Sumyn ja Mykolajivin alueilla. Muita esteitä humanitaarisen avustustoiminnan toteutumiselle raportoitiin eniten Harkovan, Luhanskin, Donetsk, Zaporizžjan ja Hersonin alueilla.²³⁷

6. Lähteet

ACAPS (Assessment Capacities Project)

31.3.2025. *UKRAINE Implications of the US foreign aid cuts on humanitarian, development, and government-led programmes.*

https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20250331_ACAPS_Thematic_report_Ukraine_Implications_of_US_foreign_aid_cuts.pdf (käyty 28.4.2025).

6.2.2025. *UKRAINE Quarterly humanitarian access update.*

https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20250206_ACAPS_Ukraine-Quarter_4-2024_humanitarian_access_update.pdf (käyty 23.4.2025).

[päivitetty 4.3.2025]. *Analysis products on Ukraine. Interactive dashboards.*

<https://www.acaps.org/en/countries/ukraine> (käyty 28.4.2025).

ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project)

2025. *Ukraine civilian infrastructure automated tags.*

<https://acleddata.com/knowledge-base/ukraine-civilian-infrastructure-automated-tags/> (käyty 18.3.2025).

24.4.2025. *Ukraine war situation update 12 – 18 April 2025.*

<https://acleddata.com/ukraine-conflict-monitor/> (käyty 25.4.2025).

23.4.2025. *Ukraine war situation update: 5 – 11 April 2025.*

<https://acleddata.com/2025/04/23/ukraine-war-situation-update-5-11-april-2025/> (käyty 25.4.2025).

18.4.2025. *Data Export Tool* (turvallisuusvälikohtaukset Ukrainassa aikavälillä

1.1.2023–18.4.2025). <https://acleddata.com/data-export-tool/> (käyty 18.4.2025).

16.4.2025. *Ukraine war situation update: 29 March – 4 April 2025.*

<https://acleddata.com/2025/04/16/ukraine-war-situation-update-29-march-4-april-2025/> (käyty 25.4.2025).

10.4.2025. *Ukraine war situation update 22 – 28 March 2025.*

<https://acleddata.com/2025/04/10/ukraine-war-situation-update-22-28-march-2025/> (käyty 25.4.2025).

²³⁶ OCHA 19.3.2025.

²³⁷ ACAPS [päivitetty 4.3.2025].

3.4.2025. *Ukraine war situation update 15 – 21 March 2025.*

<https://acleddata.com/2025/04/03/ukraine-war-situation-update-15-21-march-2025/> (käyty 25.4.2025).

26.3.2025. *Ukraine war situation update 8 – 14 March 2025.*

<https://acleddata.com/2025/03/26/ukraine-war-situation-update-8-14-march-2025/> (käyty 25.4.2025).

19.3.2025. *Ukraine war situation update: 1 – 7 March 2025.*

<https://acleddata.com/2025/03/19/ukraine-war-situation-update-1-7-march-2025/> (käyty 25.4.2025).

21.2.2025. *Bombing into submission: Russian targeting of civilians and infrastructure in Ukraine.* <https://acleddata.com/2025/02/21/bombing-into-submission-russian-targeting-of-civilians-and-infrastructure-in-ukraine/> (käyty 18.3.2025).

12.12.2024. *Russia's protracted war on Ukraine may be reaching a turning point.*

<https://acleddata.com/conflict-watchlist-2025/ukraine/> (käyty 2.4.2025).

16.5.2024. *Data Export Tool (turvallisuusvälikohtaukset Ukrainassa aikavälillä*

1.1.2022–10.5.2024). <https://acleddata.com/data-export-tool/> (käyty 16.5.2024).

1.3.2023. *War in Ukraine One Year On, Nowhere Safe.*

<https://acleddata.com/2023/03/01/war-in-ukraine-one-year-on-nowhere-safe/> (käyty 12.5.2025).

1/2023. *FAQs: ACLED Fatality Methodology.*

https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2023/01/FAQs-ACLED-Fatality-Methodology_2023.pdf (käyty 12.5.2025).

[päivitetty 3.10.2024]. *Armed Conflict Location & Event Data (ACLED)*

Codebook. <https://acleddata.com/knowledge-base/codebook/> (käyty 30.4.2025).

CEPA (Center for European Policy Analysis) 10.2.2025. *Ukraine: An Education in Wartime.*

<https://cepa.org/article/ukraine-an-education-in-wartime/> (käyty 28.4.2025).

Council of Europe Office in Ukraine 7.2.2025. *Housing rental subsidy for IDPs: a new instrument*

of state support for IDPs has been launched. <https://www.coe.int/en/web/kyiv/-/housing-rental-subsidy-for-idps-a-new-instrument-of-state-support-for-idps-has-been-launched> (käyty 4.4.2025).

CSIS (Center for Strategic & International Studies) 5.12.2024. *Demining Ukraine's Farmland:*

Progress, Adaptation, and Needs. <https://www.csis.org/analysis/demining-ukraines-farmland-progress-adaptation-and-needs> (käyty 28.3.2025).

DeepStateMap [viimeksi päivitetty 29.4.2025]. *Мапа війни в Україні.*

<https://deepstatemap.live/#6/49.438/32.053> (käyty 30.4.2025).

DRC (Danish Refugee Council)

21.2.2025. *Ukraine: Nowhere to go — internally displaced persons struggle with*

limited access to housing. <https://drc.ngo/resources/news/ukraine-nowhere-to-go-internally-displaced-persons-struggle-with-limited-access-to-housing/> (käyty 1.4.2025).

12/2024. DRC's Legal Analysis of Social Protection of Victims of Explosive Ordnance in Ukraine: Issue | December 2024.

<https://drc.ngo/media/rwhj3pxe/drc-legal-analysis-of-mva-issue-111-december-2024.pdf> (käyty 1.4.2025).

Fastovets, Konstantin 13.1.2025. UNHCR Economist for Europe: Bridging gaps in accessing Ukraine's social protection system [blogi]. <https://www.unhcr.org/blogs/bridging-gaps-in-accessing-ukraines-social-protection-system/> (käyty 28.3.2025).

Health Cluster & WHO (World Health Organisation) 27.2.2025. Ukraine: Health Cluster Bulletin #1 (January 2025). Saatavilla Reliefweb-tietokannassa:

<https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-health-cluster-bulletin-1-january-2025> (käyty 22.4.2025).

HRMMU (The UN Human Rights Monitoring Mission in Ukraine) 10.5.2024. Ukraine: protection of civilians in armed conflict April 2024 update. https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-05/Ukraine%20-%20protection%20of%20civilians%20in%20armed%20conflict%20%28April%202024%29_ENG.pdf (käyty 26.3.2025).

ISW (Institute for the study of war) [päivitetty 30.4.2025]. Interactive Map: Russia's Invasion of Ukraine. <https://storymaps.arcgis.com/stories/36a7f6a6f5a9448496de641cf64bd375> (käyty 30.4.2025).

IOM (International Organization for Migration)

24.4.2025. Ukraine — Returns Report — General Population Survey Round 20 (April 2025). <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-returns-report-general-population-survey-round-20-april-2025> (käyty 30.4.2025).

17.4.2025. Ukraine — Internal Displacement Report — General Population Survey Round 20 (April 2025). <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-internal-displacement-report-general-population-survey-round-20-april-2025> (käyty 29.4.2025).

15.4.2025. Ukraine Response — Regional Analysis — Ukrainians Crossing Back to Ukraine (July - December 2024). <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-response-regional-analysis-ukrainians-crossing-back-ukraine-july-december-2024> (käyty 30.4.2025).

19.2.2025. Ukraine - Housing, Land and Property in Ukraine: Residential Damage, Property Rights and the eRecovery Programme — (February 2025).

<https://dtm.iom.int/reports/ukraine-housing-land-and-property-ukraine-residential-damage-property-rights-and-erecovery?close=true> (käyty 28.4.2025).

11.2.2025. Ukraine — Displacement and Social Cohesion in Ukraine — February 2025. IOM, Ukraine. <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-displacement-and-social-cohesion-ukraine-february-2025?close=true> (käyty 23.4.2025).

17.1.2025a. Ukraine — Internal Displacement Report — General Population Survey Round 19 — (January 2025). IOM, Ukraine.

<https://dtm.iom.int/reports/ukraine-internal-displacement-report-general-population-survey-round-19-january-2025?close=true> (käyty 27.3.2025).

- 17.1.2025b. *Ukraine — Oblast Profiles — General Population Survey Round 19 (January 2025)*. IOM, Ukraine. <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-oblast-profiles-general-population-survey-round-19-january-2025?close=true> (käyty 31.3.2025).
- 18.12.2024. *Crisis in Ukraine*. <https://www.iom.int/crisis-ukraine> (käyty 18.3.2025).
- 21.11.2024. *Unemployment Among Recently Displaced Ukrainians Reaches 24 Per Cent, IOM Report Shows*. <https://www.iom.int/news/unemployment-among-recently-displaced-ukrainians-reaches-24-cent-iom-report-shows> (käyty 3.4.2025).
- 15.11.2024. *Ukraine — Employment, Mobility and Labour Market Dynamics in Ukraine — November 2024*. IOM, Ukraine. <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-employment-mobility-and-labour-market-dynamics-ukraine-november-2024?close=true> (käyty 29.4.2025).
- 19.9.2024. *Ukraine — IDP Allowance Update: The Impact of the March 2024 Law Amendment on Ukraine's Internally Displaced Population — September 2024*. IOM, Ukraine. <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-idp-allowance-update-impact-march-2024-law-amendment-ukraines-internally-displaced?close=true> (käyty 3.4.2025).
- [päivitetty 28.2.2025]. *Ukraine and Neighbouring Countries Crisis Response Plan 2025*. <https://crisisresponse.iom.int/response/ukraine-and-neighbouring-countries-crisis-response-plan-2025> (käyty 18.3.2025).

The Kyiv Independent

- 28.12.2024. *Ukraine plans to open over 150 underground schools by fall 2025*. <https://kyivindependent.com/ukraine-to-open-up-to-10-underground-schools-by-year-end/> (käyty 22.4.2025).
- 30.6.2024. *30,000 square kilometers of Ukraine's land cleared of mine threats, operations expanding further*. <https://kyivindependent.com/30-000-square-kilometers-of-ukraines-land-cleared-of-mine-threats-operations-expanding-further/> (käyty 18.3.2025).
- 12.3.2024. *Governor: At least 2 years required to de-mine Ukrainian-controlled territory in Kherson Oblast*. <https://kyivindependent.com/governor-at-least-2-years-required-to-de-mine-ukrainian-controlled-territory-in-kherson-oblast/> (käyty 18.3.2025).
- [päivitetty 5.3.2025]. Hakusanalla: Mines. <https://kyivindependent.com/tag/mines/> (käyty 5.3.2025).

Landinfo 11.4.2024. *Temanotat Ukraina: Sikkerhetssituasjonen og humanitære forhold i Lviv fylke*. <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/04/Ukraina-temanotat-Sikkerhetssituasjonen-og-humanitaere-forhold-i-Lviv-fylke-11042024.pdf> (käyty 24.4.2025).

Landmine Monitor 11/2024. *International Campaign to Ban Landmines*. <https://backend.icblcmc.org/assets/reports/Landmine-Monitors/LMM2024/Downloads/Landmine-Monitor-2024-Final-Web.pdf> (käyty 2.4.2025).

Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 29.5.2024. Ukrainan tilannekatsaus toukokuussa 2024. Saatavilla Tellus-maatietokannassa: <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/ddaba9d1-b7ad-4968-b04f-b42b770464da> (käyty 20.3.2025).

Mine Action Review

1.11.2024. *CLEARING THE MINES 2024*.
https://www.mineactionreview.org/assets/downloads/Clearing_the_Mines_2024.pdf (käyty 21.3.2025).

2024. *CLEARING CLUSTER MUNITION REMNANTS 2024*.
https://www.mineactionreview.org/assets/downloads/Ukraine_Clearing_Cluster_Munition_Remnants_2024.pdf (käyty 21.3.2025).

The Moscow Times 20.3.2025. *Putin Orders Ukrainians to 'Legalize' Immigration Status or Leave Russia by September*. <https://www.themoscowtimes.com/2025/03/20/putin-orders-ukrainians-to-legalize-immigration-status-or-leave-russia-by-september-a88432> (käyty 21.3.2025).

OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs)

4.4.2025. *Ukraine: Humanitarian Response and Funding Snapshot (January - February 2025)*. Saatavilla Reliefweb-tietokannassa:
<https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-humanitarian-response-and-funding-snapshot-january-february-2025-enuk> (käyty 28.4.2025).

1.4.2025. *Ukraine Cash Working Group: Rapid MPCA Operational Guideline (as of 10th of December 2024)*. Saatavilla Reliefweb-tietokannassa:
<https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-cash-working-group-rapid-mPCA-operational-guideline-10th-december-2024-enuk> (käyty 22.4.2025).

27.3.2025. *Ukraine: Humanitarian Situation Snapshot (January - February 2025)*.
<https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-humanitarian-situation-snapshot-january-february-2025> (käyty 28.4.2025).

19.3.2025. *Ukraine: Humanitarian Access Snapshot (January to February 2025)*.
<https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-humanitarian-access-snapshot-january-february-2025-enuk> (käyty 19.3.2025).

10.2.2025. *Cash and Voucher Assistance (CVA) - Ukraine 2024 Response Analysis Snapshot (January to December 2024)*. Saatavilla Reliefweb-tietokannassa:
<https://reliefweb.int/report/ukraine/cash-and-voucher-assist> (käyty 22.4.2025).

16.1.2025. *Ukraine: Summary of the Humanitarian Needs and Response Plan and the Regional Refugee Response Plan (January 2025)*.
<https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-summary-humanitarian-needs-and-response-plan-and-regional-refugee-response-plan-january-2025-enuk> (käyty 20.3.2025).

13.1.2025. *Ukraine: Humanitarian Access Snapshot (January to December 2024)*. Saatavilla Reliefweb-tietokannassa: <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-humanitarian-access-snapshot-january-december-2024-enuk> (käyty 19.3.2025).

01/2025a. *Ukraine - Summary of the humanitarian needs and response plan and regional refugee response plan. January 2025*.
<https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-summary->

[humanitarian-needs-and-response-plan-and-regional-refugee-response-plan-january-2025-enuk](#) (käyty 20.3.2025).

01/2025b. *Ukraine - Humanitarian needs and response plan. Humanitarian Programme Cycle 2025. January 2025.*

<https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-humanitarian-needs-and-response-plan-2025-january-2025-enuk> (käyty 27.3.2025).

OHCHR (Office of the High Commissioner for Human Rights) 9.4.2025. *Ukraine: Protection of Civilians in Armed Conflict - March 2025.* Saatavilla Reliefweb-tietokannassa:

<https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-protection-civilians-armed-conflict-march-2025-enruuk> (käyty 28.4.2025).

REACH

20.2.2025. *Ukraine - Active Collective Sites as of February 2025.*

https://www.cccmcluster.org/sites/default/files/2025-03/REACH_UKR_Map_CSM_SituationOverview_ActiveSites_FEB2025_ENG_A4.pdf (käyty 31.3.2025).

02/2025. *Multi-Sector Needs Assessment 2024: Livelihoods Situation Overview.*

https://repository.impact-initiatives.org/document/impact/d1713fd1/REACH_UKR_Livelihoods-Situation-Overview-2024_MSNA_February-2025.pdf (käyty 31.3.2025).

01/2025. *UKRAINE COLLECTIVE SITE MONITORING | ROUND 15. November -*

December 2024 BRIEF. https://repository.impact-initiatives.org/document/impact/2f2bc2dc/REACH_UKR_CSM_Brief_Round-15_FEB2025_final.pdf (käyty 3.4.2025).

12/2024. *HSM: Distance from the frontline/border and impact on humanitarian*

needs. https://repository.impact-initiatives.org/document/impact/9c32675d/REACH-Ukraine_HSM_Distance-from-the-frontline-and-border-and-impact-on-humanitarian-needs_ENG.pdf (käyty 12.3.2025).

24.11.2024. *Vulnerabilities in Collective Sites: Addressing Gaps in Service Provision and Identifying Solutions.* IMPACT Ukraine - Durable Solutions Unit. Inter-Agency Event, Kyiv, November 2024.

https://repository.impact-initiatives.org/document/impact/97cf3a49/Vulnerabilities_NOV26_Presentation_24.11.2024_ENG.pdf (käyty 4.4.2025).

REACH Україна [REACH Ukraïna] 12/2024. *Мультисекторальна оцінка потреб (MSNA) 2024. Контекстуалізований аналіз складених індикаторів. ГРУДЕНЬ 2024.* REACH Україна.

https://repository.impact-initiatives.org/document/impact/0d0c1e31/REACH_UKR_CCIA-Brief_MSNA_December-2024_UKR.pdf (käyty 12.3.2025).

Stabilization Support Services 16.7.2024. *Obtaining IDP Certification: A Current Guide.*

<https://sss-ua.org/en/news/acquiring-an-idp-certificate-updated-guidelines/?cn-reloaded=1> (käyty 4.4.2025).

Statista

02/2025. *Number of civilian casualties caused by mines, explosive remnants of war (ERW), and handling explosions of military depots in Ukraine from April 2014*

to January 2025. <https://www.statista.com/statistics/1294148/civilian-casualties-of-mine-related-incidents-ukraine> (käyty 31.3.2025).

01/2025. Number of internally displaced persons (IDPs) and returnees in Ukraine as of December 2024, by region.

<https://www.statista.com/statistics/1403354/number-of-internally-displaced-persons-from-ukraine-by-region/> (käyty 31.3.2025).

Teach for Ukraine & Save the Children 03/2025. *The Role of NGOs in Addressing Learning Losses in Ukraine Research.*

<https://drive.google.com/file/d/11aYO6GSUtjiMTQfLEnL53LM57lkhYnZE/view> (käyty 22.4.2025).

UNDP (United Nations Development Programme) 9.4.2024. *Updated e-service in Diia: IDPs can now apply for aid for the whole family* | United Nations Development Programme.

<https://www.undp.org/ukraine/press-releases/updated-e-service-diia-idps-can-now-apply-aid-whole-family> (käyty 31.3.2025).

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees)

2025. *Ukraine is home. For internally displaced people.*

<https://ukraineishome.org/assistance-for-internally-displaced-people/> (käyty 31.3.2025).

16.12.2024. *Access Study: Understanding Effective Coverage and Barriers to the Ukrainian State Social Protection System (December 2024).*

<https://data.unhcr.org/en/documents/details/113207> (käyty 2.4.2025).

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees Ukraine) Ukraine

4.2.2025. *UNHCR's Grandi urges world to remember Ukraine's displaced and war-affected people.* <https://www.unhcr.org/ua/en/node/505> (käyty 18.3.2025).

15.1.2025. *Online educational series is launched on Diia. Education to support the development of IDP Councils in Ukraine.*

<https://www.unhcr.org/ua/en/news/press-releases/online-educational-series-launched-diia-support-development-idp-councils> (käyty 1.4.2025).

09/2024. *EMERGENCY SHELTER & HOUSING ASSISTANCE FACTSHEET | SEPTEMBER 2024.* <https://www.unhcr.org/ua/sites/ua/files/legacy-pdf/UNHCR-Ukraine-Emergency-Shelter-and-Housing-Factsheet-September-2024-final.pdf> (käyty 4.4.2025).

UNICEF (United Nations Children's Fund) 21.1.2025. *Fostering a culture of safety among children and youth: Making mine safety rules known to children.*

<https://www.unicef.org/ukraine/en/stories/fostering-culture-safety-among-children-and-youth-making-mine-safety-rules-known-children> (käyty 31.3.2025).

UN (United Nations) 9.9.2024. *New use of cluster bombs threatens global ban, report warns.*

<https://news.un.org/en/story/2024/09/1154076> (käyty 31.3.2025).

UN (United Nations) Ukraine 24.3.2025. *Civilians must be spared and children protected.*

<https://ukraine.un.org/en/291514-civilians-must-be-spared-and-children-protected> (käyty 25.3.2025).

USDOS (The United States Department of State)

23.4.2024. 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Ukraine—Russia-occupied Areas. <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/russia-occupied-areas/> (käyty 30.4.2025).

20.3.2023. 2022 Country Reports on Human Rights Practices: Ukraine – Russia-Occupied Areas. <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/russia-occupied-areas/> (käyty 30.4.2025).

Venäjän federaatio 20.3.2025. Указ Президента Российской Федерации от 20.03.2025 № 159. "Об особенностях правового положения отдельных категорий иностранных граждан и лиц без гражданства в Российской Федерации, изменении и признании утратившими силу некоторых указов Президента Российской Федерации". <http://publication.pravo.gov.ru/document/0001202503200022?index=1> (käyty 21.3.2025).

Visit Ukraine

4.10.2024. Rental assistance for IDPs: who can get it and how. <https://visitukraine.today/blog/4866/rental-assistance-for-idps-who-can-get-it-and-how#where-will-the-project-work> (käyty 4.4.2025).

7.7.2024. Internally displaced persons (IDPs) have the opportunity to receive a preferential housing loan through the Diia portal. <https://visitukraine.today/es/blog/4261/housing-loan-for-idps-how-to-apply-through-diia> (käyty 4.4.2025).

WHO (World Health Organisation)

10/2024. Health needs assessment of the adult population in Ukraine. Survey report October 2024. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/380587/WHO-EURO-2025-6904-46670-77785-eng.pdf?sequence=1> (käyty 22.4.2025).

04/2024. Health needs assessment of the adult population in Ukraine. Survey report April 2024. <https://www.ecoi.net/en/file/local/2121676/WHO-EURO-2024-6904-46670-75558-eng.pdf> (käyty 22.4.2025).

[päivitetty 28.4.2025]. SURVEILLANCE SYSTEM FOR ATTACKS ON HEALTH CARE (SSA). <https://extranet.who.int/ssa/Index.aspx> (käyty 28.4.2025).

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України (Ministerstvo z pytan reintegratsiji tymčasovo okupovanyh terytori Ukrainy) 28.2.2025. Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією. <https://ips.ligazakon.net/document/view/re39004?an=12156> (käyty 24.4.2025).

Міністерство освіти і науки України (Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy) [päiväämätön]. Education in emergency. <https://saveschools.in.ua/en/> (käyty 25.3.2025).